



Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

**Sociálně patologické jevy vyskytující se ve
vyloučených lokalitách**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Studijní program: [Sociální politika a sociální práce](#)

Autor: Petra Vondráková

Vedoucí práce: doc. PhDr. Alena Kajanová, PhD.

České Budějovice 2019

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou/diplomovou práci s názvem „*Sociálně patologické jevy ve vyloučených lokalitách*“ jsem vypracoval/a samostatně pouze s použitím pramenů v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské/diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby bakalářské/diplomové práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé bakalářské/diplomové práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 12. 8. 2019

podpis

Poděkování

Chtěla bych poděkovat vedoucí bakalářské práce doc. PhDr. Aleně Kajanové, PhD., za cenné rady a její trpělivost, kterou se mnou měla. Dále respondentům, za vyplnění dotazníků, které byly potřeba ke zpracování výzkumu. Poděkování patří i mé rodině a kolegyním za jejich pomoc a podporu.

Sociálně patologické jevy vyskytující se ve vyloučených lokalitách

Abstrakt

Tato bakalářská práce se věnuje sociálně patologickým jevům, které se vyskytují ve vyloučených lokalitách ve Slaném a jeho okolí. V sociálně vyloučených lokalitách se vyskytují závažné sociální problémy, jelikož pro tyto lokality je typický vyšší výskyt sociálně patologických jevů. Teoretická část bakalářská práce se zabývá sociálně vyloučenými lokalitami ve Slaném a jeho okolí, v současné době se ve městě a jeho okolí nachází šest těchto výše uvedených lokalit. Práce také popisuje nuzné životní podmínky lidí v těchto lokalitách, kde žijí. Myslím si, že obyvatelé města ani netuší, jak lidé v těchto lokalitách žijí a práce by mohla přispět k povědomí nejen obyvatel města Slaného.

Práce je dále zaměřena na rozdíl mezi sociální patologií a deviací, popisuje, co to vlastně je sociální vyloučení a sociálně vyloučená lokalita, dále se zabývá užíváním návykových látek, kriminalitou a agresivitou a hazardním hraním. Jde o závažné sociální problémy, které se vyskytují v současné společnosti. Práce se také zabývá příčinami výše uvedených patologických jevů. Cílem práce je zmapovat sociálně patologické jevy, které se nacházejí ve vyloučených lokalitách.

Zvolila jsem si dvě výzkumné otázky:

Vo1: Jaký má vliv nezaměstnanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit na výskyt sociálně patologických jevů?

Vo2: Jaký má vliv vzdělanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit na výskyt sociálně patologických jevů?

Pro praktickou část práce byla zvolena kvantitativní metoda. Jako výzkumný nástroj byl použit dotazník, který vyplňovali lidé právě z výše uvedených sociálně vyloučených lokalit. Data, která byla získána, byla zpracována pomocí popisné statistiky pomocí MS Excel a hypotézy byly testovány v programu SPSS, metodou t-testu a chí-kvadrát testu. Otázky v dotazníkovém šetření byly zvoleny tak, aby bylo zjištěno, které sociálně patologické jevy se nacházejí ve vyloučených lokalitách ve Slaném a okolí.

Pro výzkum jsem si zvolila čtrnáct hypotéz. Některé hypotézy předpokládaly, že nezaměstnanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit má vliv na výskyt sociálně patologických jevů. Další hypotézy předpokládaly, že vzdělanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit má vliv na výskyt sociálně patologických jevů.

Výsledky výzkumu ukázaly, že nezaměstnanost má vliv na užívání alkoholu, drog, kouření a výskyt exekucí v těchto lokalitách. Dále se ukázalo, že vzdělanost má také vliv na užívání alkoholu, drog, kouření a výskyt exekucí. Dle výzkumu nezaměstnanost a vzdělanost nemá vliv na hraní hazardních her a záznam v rejstříku trestů.

Klíčová slova

Sociálně patologický jev; sociálně vyloučená lokalita; kriminalita; drogová závislost; deviace a patologie.

Socially Pathological Phenomena Occurring in Excluded Localities

Abstract

This bachelor thesis discusses socially pathological phenomena that occur in excluded localities in the town of Slaný and its environs. There are serious social problems in socially excluded localities. For these localities, a higher occurrence of socially pathological phenomena is typical. The theoretical part of this bachelor thesis discusses socially excluded localities in Slaný and its environs; at present, there are six such localities. This thesis also describes the bad living conditions of people who live in these places. My opinion is that other citizens of the town of Slaný have no idea how people in these localities live. This thesis aims to raise awareness not only among the citizens of Slaný.

The thesis further focuses on the difference between social pathology and deviation; it explains the terminology of social exclusion and a socially excluded locality. It also discusses drug abuse, criminality, aggression, and gambling. These are serious social problems that occur in today's society. The thesis also talks about the cause of the above mentioned pathological phenomena. The aim of this thesis is to chart the socially pathological phenomena that are located in excluded localities.

Two research questions were chosen:

Vo1: How does the unemployment of the socially excluded locality citizens influence the occurrence of socially pathologically phenomena?

Vo2: What is the influence of the education of the socially excluded locality citizens on the occurrence of socially pathologically phenomena?

For the practical part of this thesis, a quantitative method was used. A questionnaire was used as a research instrument with inhabitants of the above socially excluded locality as respondents. The data which were obtained were processed using descriptive statistics in MS Excel and hypothesis testing took place in the program SPSS, using t-test and chí-kvadrát test. The questions in the questionnaire survey were elected the way that they could tell which socially pathologically phenomena occur in the excluded locality

of Slaný and its environs.

In my research, fourteen hypotheses were dealt with. Some hypotheses assumed that the occurrence of socially pathological phenomena is influenced by the unemployment of socially excluded locality inhabitants. The next hypotheses assumed that the education of the inhabitants of socially excluded localities influences the occurrence of socially pathological phenomena.

Research results showed that the unemployment in this area is influenced by alcohol and drug abuse as well as smoking and the occurrence of execution in these localities. It also proved that education is also influenced by alcohol and drug abuse together with smoking and the occurrence of execution. According to this research unemployment and education have no influence on gambling and criminal record.

Key words

Socially pathological phenomenon; socially excluded localities; criminality; drug addiction; deviation and pathology.

Obsah

Úvod	9
1 Teoretická východiska	10
1.1 Sociální vyloučení	10
1.2 Sociálně vyloučená lokalita	12
1.2.1 Sociálně vyloučené lokality ve Slaném a jeho okolí	14
1.2.2 Bydlení v sociálně vyloučených lokalitách	17
1.3 Sociální deviace a sociální patologie	20
1.3.1 Zdroje a příčiny sociálně patologických jevů a deviací	21
1.4 Zneužívání návykových látek	24
1.4.1 Projevy závislosti	24
1.4.2 Příčiny závislosti	25
1.4.3 Užívání drog ve vyloučených lokalitách	26
1.5 Kriminalita a agresivita	27
1.5.1 Trestná činnost a drogy	28
1.6 Hazardní hraní	30
1.6.1 Hazardní hraní v sociálně vyloučených lokalitách	30
1.6.2 Kriminalita související s hazardním hraním	31
2 Cíle práce, výzkumné otázky a stanovené hypotézy	33
3 Metodika	35
3.1 Metody a techniky sběru dat	35
3.2 Popis výzkumného souboru	35
3.3 Etika výzkumu	36
3.4 Analýza dat	36
4 Výsledky	37
4.1 Statistické testování hypotéz	53
5 Diskuse	60
6 Závěr	65
7 Zdroje	67
8 Přílohy	71

Úvod

V bakalářské práci je popisováno téma, které se zaměřuje na problematiku sociálně vyloučených lokalit a na sociálně patologické jevy, které se vyskytují ve vyloučených lokalitách.

V teoretické části je popisována kriminalita a agresivita, hraní hazardních her a užívání nelegálních návykových látek. Kromě výše popisovaných patologických jevů se práce zabývá sociálním vyloučením, obecně vyloučenými lokalitami a bydlením v nich, popisuje konkrétní sociálně vyloučené lokality ve Slaném a okolí, dále se zabývá rozdílem mezi sociální patologií a deviací, zdroji a příčinami těchto deviací a patologií.

Sociálně patologické jevy se nacházejí i mimo vyloučené lokality, avšak ve vyloučených lokalitách je větší koncentrace sociálně patologických jevů. Během posledních pár let se počet těchto lokalit znásobil, toto téma je aktuální a problematika nabývá na závažnosti. Tato problematika představuje jak pro jedince, tak pro společenství podstatné zatížení, je třeba podnikat takové kroky, které pomáhají tyto výše uvedené jevy ve vyloučených lokalitách minimalizovat.

V teoretické části bakalářské práce bude zpracována teorie z odborné literatury, odborných článků, zahraničních databází, ale také z internetových zdrojů.

Cílem práce je zmapovat sociálně patologické jevy, které se nacházejí ve vyloučených lokalitách ve Slaném a jeho okolí. Hypotézy této práce byly zvoleny, tak aby bylo zjištěno, zda má nezaměstnanost a vzdělanost v těchto lokalitách vliv na výskyt sociálně patologických jevů.

V praktické části bakalářské práce bude zvolena kvantitativní metoda, která bude provedena prostřednictvím dotazníkového šetření, jež bude uskutečňováno ve vyloučených lokalitách ve Slaném prostřednictvím úřadu práce. Jelikož pracuji na úřadu práce, s lidmi z těchto lokalit přijdu do kontaktu, tato problematika mě zaujala a chtěla jsem se o ní dovědět více. Dotazníkové šetření bude anonymní a respondentům to bude sděleno.

1 Teoretická východiska

1.1 Sociální vyloučení

Problém sociálního vyloučení je spojován s existencí sociálně vyloučených lokalit (Moravec, 2006). Pojem sociální exkluze neboli vyloučení je poprvé zmíněn ve francouzské literatuře v šedesátých letech 20. století (Keller, 2014). Sociální vyloučení je situace, kdy je člověk nebo celá rodina vyloučena z určitých sociálních vztahů a má ztížený přístup k některým službám, které jsou přístupné většině obyvatel. Tito lidé nemají kontakty mimo sociálně vyloučenou lokalitu a je pro ně velice obtížné se z lokality vymanit (Moravec, 2006).

V šedesátých letech 20. století je tento název užíván pro označení individuálního životního nezdaru, který kontrastuje s blahobytem zbytku obyvatelstva. Odborný termín je užíván jen sporadicky a pouze jako synonymum bídy anebo marginality. V této době se předpokládalo, že lidí, kteří jsou ohroženi sociálním vyloučením, bude ubývat a budou zpět vpraveni do úspěšné společnosti (Keller, 2014).

Teprve v devadesátých letech se začíná chápat, že termín sociální exkluze znamená a vyjadřuje více než jen pojem chudoba (Kotýnková, 2007). Vyloučení lidí nebo celých skupin lidí na okraj společnosti se projevuje na různých úrovních například ekonomické, prostorové, sociální, symbolické nebo kulturní (Čada et al., 2015). Sociální exkluze začíná být chápána jako vyloučení ze života společnosti a omezení přístupu k určitým zdrojům (např. trh práce, vzdělání, zdravotní péče). Naproti tomu pojem chudoba je rozdílně vysvětlován a to v závislosti na konkrétním čase a prostoru, kdy je používán. Světová banka definovala pojem chudoba jako nedostatečný životní standard (Kotýnková, 2007).

Jak je již výše popsáno, tyto lokality mají problémy například ekonomické, prostorové, sociální, symbolické nebo kulturní. V sociálně vyloučených lokalitách jsou zastoupeny problémy z několika výše uvedených úrovní, a proto je jejich řešení velice obtížné. Naproti tomu chudoba se týká jen ekonomických podmínek (Čada et al., 2015).

Ekonomické vyloučení je pokládáno za nejvýznamnější mechanismus, který způsobuje sociální exkluzi. Ekonomická dimenze sociálního vyloučení je nejlépe měřitelná dimenze sociálních nerovností mezi obyvateli. Výše uvedené vyloučení znamená

omezenou možnost dosáhnout na materiální statky. Spíše bývá následkem dalších forem vyloučení (např.: kulturní anebo sociální), než příčinou sociálního vyloučení (Růžička a Toušek, 2014).

Množství lidí žijících v sociálně vyloučených lokalitách se stále zvyšuje, nyní se pohybuje mezi 95.000 – 115.000 lidí. Počet lidí žijících v těchto lokalitách se od roku 2006 zdvojnásobil. Stejně tak i počet sociálně vyloučených lokalit roste, ve 297 městech a obcích bylo identifikováno 606 sociálně vyloučených lokalit. Sociálně vyloučené rodiny jsou často stěhovány do odlehlejších částí města nebo do obcí, kde není tak dobrá občanská vybavenost (Čada et al., 2015).

Sociálně vyloučené lokality jsou spojovány s chudobou, hmotnou nouzí, deprivací a lidé žijící v nich mají nedostatek materiálních zdrojů, jejich základní životní potřeby nejsou v dostatečné míře zabezpečeny potřebnými zdroji (Krebs et al., 2007). Základními stavebními kameny bludných kruhů jsou nerovnosti ve vzdělání či prostorová segregace (Čada et al., 2015). Sociální vyloučení a chudobu ovlivňují určité rizikové faktory, mezi které řadíme dlouhodobou nezaměstnanost, nízký příjem a kvalitu zaměstnání. Většímu riziku chudoby a sociálního vyloučení jsou vystaveny etnické menšiny, ty mají velmi často horší postavení ve společnosti a ztížený přístup k základním zdrojům (např. k bydlení nebo k trhu práce). Velmi ohrožené jsou děti, které žijí v nefunkčních rodinách, mají rodiče, co jsou nezaměstnaní anebo v rodině dochází k násilí (Krebs et al., 2007).

V těchto lokalitách se objevuje extrémní chudoba, jak je již výše zmíněno, mimo to se zde vyskytuje závislost lidí na sociálních dávkách, velké procento obyvatel těchto lokalit žije mimo manželství. Není zde výjimkou těhotenství nezletilých dívek a osamělých matek. Objevuje se zde větší počet kriminálních činů, drogy se v takové lokalitě více šíří, majoritní společnost vnímá tento způsob života jako nežádoucí. Tento způsob života a chudoba se socializací předává z generace na generaci (Mareš, 2006).

Míra sociálního vyloučení v určitých regionech je mimo jiné ovlivněna i rozdílnými přístupy k jejich řešení. Evropská unie používá mezinárodně srovnatelný souhrnný indikátor „Míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením“, pro zhodnocení chudoby a sociálního vyloučení. Tento indikátor znázorňuje počet osob, které jsou ohroženy příjmovou chudobou, což znamená, že jejich příjem je pod hranicí chudoby, ta je vymezena na 60 % mediánu ekvivalizovaného příjmu (MPSV, 2014a).

Bezdomovectví lze považovat za extrémní sociální vyloučení, které nemívá jen jednu příčinu, tyto příčiny jsou často těžko identifikovatelné. Problematika bezdomovectví a bezdomovců je sociálním, politickým, ekonomickým, zdravotním, právním a také bezpečnostním problémem (MPSV, 2014b). Extrémní sociální vyloučení zbavuje lidi tlaku na plnění různorodých požadavků, ale také je připravuje o ochranu a o společnost lidí, ke kterým by tento jedinec patřil (Vágnerová et al., 2013).

Bezdomovectvím jsou nejvíce ohroženy skupiny či domácnosti s dlouhodobě nezaměstnaným, s jedním dospělým a dětmi, senioři nad 65, kteří žijí sami v domácnosti.

Mezi rizikové faktory pro vznik bezdomovectví patří dluhy, nezaplacené nájemné nebo nesplácené hypotéky, zneužívání drog a alkoholu. Občané, kteří jsou propuštěni z vězení, psychiatrických léčeben a z dlouhodobé hospitalizace v nemocnici se často nemají kam vrátit. Stejně tak děti, které odcházejí z dětských domovů, mají často problém najít zaměstnání a vhodné bydlení (MPSV, 2014b).

1.2 Sociálně vyloučená lokalita

Sociálně vyloučená lokalita je takové území, kde dochází ke koncentraci většího počtu obyvatel, kteří žijí ve špatných životních podmínkách a obývají fyzicky či symbolicky ohraničený prostor. Jako sociálně vyloučenou lokalitu nazýváme prostor (dům, celou ulici nebo čtvrť) ve kterém se koncentruje více lidí, u kterých lze identifikovat rysy spojené se sociálním vyloučením (Čada, 2015). Jedním z rysů sociálně vyloučených lokalit je nezaměstnanost jejich obyvatel (Moravec, 2006).

Jak již bylo výše zmíněno, počet lidí, kteří žijí v sociálním vyloučení, se zvyšuje, lokality nemají tendenci se zvětšovat, avšak roste jejich počet. Jeden z významných faktorů, proč se tak děje, je reprodukce sociálně vyloučených obyvatel. Do tohoto prostředí se rodí nová generace, která nemá velkou šanci se z takto fungujícího cyklu sociálního vyloučení vymanit (Čada, 2015).

Romové, kteří žijí v sociálně vyloučených lokalitách a jsou v produktivním věku, jsou ve většině případů nezaměstnaní a to dlouhodobě. Dlouhodobě nezaměstnaní jsou podle Mezinárodní organizace práce osoby, které jsou bez trvalého zaměstnání více než rok.

Pokud je člověk dlouhodobě nezaměstnaný, je to překážka sama o sobě, aby si nějakou práci našel. Dlouhodobě nezaměstnaný si odvykne časově náročnému pracovnímu režimu. Lidé, kteří pracují, to dělají, aby se uživili, to je jeden z hlavních důvodů pracující populace. Sociálně vyloučení obyvatelé tento důvod negují, jelikož státní systém domácnosti chrání (Moravec, 2006).

Sociálně vyloučené lokality jsou obyvateli, kteří žijí v jejich okolí negativně označovány a vnímány. Sociálně vyloučené lokality jsou často chápány jako „romské“ a to i přesto, že v některých případech v těchto lokalitách Romové tvoří statistickou většinu (Čada, 2015).

Obyvatelé sociálně vyloučených enkláv mají jako hlavní a často jediný pravidelný příjem dávky státní sociální podpory a dávky státní sociální pomoci nebo sociální péče. Zákonnodárci České republiky nepočítali s tím, že by se dávky mohly stát trvalým zdrojem příjmu u některé části obyvatel, což nastalo (Moravec, 2006).

Lidé ze sociálně vyloučených lokalit mají často nižší vzdělání, což zmenšuje jejich úspěch na pracovním trhu, poptávka po nekvalifikované práci klesá. Přestože romští žáci nejsou již hojně umisťováni do zvláštních škol, deficit v jejich vzdělání přetrvává, jelikož tito žáci jsou hendikepováni nízkým vzděláním rodičů a ekonomickými, jazykovými a kulturními překážkami (Hůlová a Steiner, 2006).

Dalším důvodem, proč lidé ze sociálně vyloučených lokalit nepracují, je jejich zadluženost, na jejich příjem by pak byla uvalena exekuce a o příjem ze zaměstnání by tak přišli (Moravec, 2006). Obyvatelé sociálně slabých enkláv nehledají práci na legálním trhu práce. Příjem z práce na černo jim totiž exekutor nemůže zabavit (Hůlová a Steiner, 2006). Pro rodiny, které žijí v sociálně vyloučených lokalitách je exekuce častý důvod, proč práci nehledat, jelikož většina těchto rodin v exekuci je (Moravec, 2006).

Lidé ze sociálně vyloučených lokalit mají často dluhy na nájemném, na zdravotním pojištění nebo nedoplatky za elektřinu a plyn. Jelikož jsou tito lidé málo ekonomicky gramotní, často si kupují zboží na splátky a pak ho následně dávají do zastaváren. Některé rodiny neodolají lichvářům, ti jsou ochotni půjčit i sociálně slabým, avšak s vysokou úrokovou mírou (Hůlová a Steiner, 2006).

1.2.1 Sociálně vyloučené lokality ve Slaném a jeho okolí

Město Slaný se nachází ve Středočeském kraji a patří do okresu Kladno. V roce 2016 bylo ve Slaném cca 15.500 obyvatel. Ve Slaném se v současné době nachází šest sociálně vyloučených lokalit, ještě minulý rok to bylo sedm, ale jeden z objektů byl uzavřen (Korecká, 2017):

- a) Ubytovna „Mexiko“ – Tato ubytovna patří městu, část objektu je neobyvatelná, v té další části se nachází 20 obytných jednotek, ve kterých žije 60 – 70 obyvatel. V nevyhovujících hygienických podmínkách žijí i rodiny s dětmi a to dlouhodobě. Obytné jednotky nemají své vlastní wc a sprchy, ty jsou ve společných prostorách (Korecká, 2017). I přes zmiňované podmínky obyvatelé necítí nutnost se stěhovat tolik jako v jiných lokalitách (Dvořáková, 2015). Nájemníci dostávají ubytovací smlouvy na dobu určitou, což je většinou na jeden měsíc, což znamená, že každý měsíc se musí smlouva prodloužit. Tato lokalita je vnímána jako velmi špatná adresa. Nájemníci mají k dispozici elektronické dvouvařiče. V budově jsou mezi nájemníky i osoby se zdravotním postižením, dokonce jeden z nájemníků je upoután na invalidním vozíku, vchod však není bohužel bezbariérový (Korecká a Sládek, 2018).
- b) Areál bývalých pekáren „Luka“ – Tato budova je v soukromém vlastnictví. Žije zde mezi 100 – 150 obyvateli, počet lidí na této ubytovně se hodně mění. V okolí této ubytovny si obyvatelé města stěžují na hluk a zvýšenou nebezpečnost ulice. Areál „Luka“ je mezi obyvateli Slaného považován za poslední štaci, kde by nikdo nechtěl skončit (Dvořáková, 2015). V areálu bývalých pekáren „Luka“ se nachází také dva karavany, které jsou pronajímány. Správce sám bydlí v areálu a je tudíž téměř neustále k dispozici. Tato lokalita je považována za velmi problematickou. V roce 2017 se v areálu vyskytly případy žloutenky typu A (Korecká a Sládek, 2018).
- c) Lokalita tzv. „Kočárkárny“ – Zde se nachází šest bytových jednotek a v těch je ubytováno mezi 15 – 30 obyvateli. Tyto bytové jednotky nabízí vlastní wc i sprchový kout a kuchyňskou linku (Dvořáková, 2015). Byty jsou situovány v šesti suterénních prostorech, tyto bytové jednotky nevykazují závažnější problémy (Korecká a Sládek, 2018).

- d) Dům v Kreibichově ulici – Jedná se o panelový dům, který je v soukromém vlastnictví. Ve čtrnácti bytových jednotkách žije mezi 50 – 60 obyvateli. Byty většinou nemají ani vlastní toaletu, jsou velmi často v nevyhovujícím stavu a v některých není plně funkční topení nebo jsou plesnivé zdi (Dvořáková, 2015).
- e) Lokalita tzv. „ Finské domy“ – Tato lokalita se nachází na okraji měst, blízko průmyslového areálu (Korecká, 2017). V této oblasti je pět dřevěných finských domů. Dva z těchto domů patří jednomu majiteli, který je moc neudrží a pronajímá je sociálně slabým rodinám. Jeden z domů obývá dokonce více než dvacet osob. Další tři domy obývají romské rodiny, které však mají příjem z legálního zaměstnání.
- f) Lokalita Trpoměchy – Trpoměchy jsou obcí, která spadá administrativně pod obecní úřad ve Slaném. V Trpoměchách se nachází dva bytové domy, které patří několika majitelům. V těchto dvou domech je 24 bytů a v nich přibližně 120 obyvatel. Stejně tak jako výše uvedené sociálně vyloučené lokality, je tahle zcela nevhodná pro bydlení. Navíc tato lokalita je čtyři kilometry vzdálená od města Slaného a autobusové spojení není časté (Dvořáková, 2015). Stav těchto dvou bytových domů je nevyhovující, budovy nejsou připojeny na kanalizaci. Majitelé bytů s nájemníky uzavírají smlouvy obvykle na pár měsíců. Každý byt má své sociální zařízení (Korecká a Sládek, 2018).

Ve městě bylo v roce 2013 přibližně 8 % nezaměstnaných a to bylo mírně nad průměrem Středočeského kraje, nicméně město Kladno, které se nachází několik kilometrů od popisovaných lokalit, mělo ještě o něco větší problémy s nezaměstnaností. V roce 2013 bylo na Úřadu práce ve Slaném přibližně 20 % evidovaných lidí s neukončeným anebo ukončeným základním vzděláním. Tyto osoby byly evidovány na Úřadu práce ve Slaném déle než jeden rok, jednalo se přibližně o 430 osob (Dvořáková, 2015). Moravec (2006) uvádí, že s nezaměstnaností obyvatel souvisí jejich zadluženost. Dle Korecké (2017) se zadlužení sociálně slabých zvyšuje, roste počet nařízených exekucí a podíl obyvatel Slaného v exekuci je o 2,6 % více, než je celorepublikový průměr.

V polovině roku 2014 bylo v evidenci výše uvedeného úřadu přibližně 3130 osob se základním vzděláním a to včetně základní školy praktické, u těchto osob nebyla rozhodující délka evidence, jako v předchozím příkladě. V této statistice nejsou

samozřejmě zahrnuty osoby, které se kvůli nespolupráci s úřadem nechaly sankčně vyloučit. Na úřadu práce nejsou často evidováni uživatelé drog, které jsou často bez přístřeší a také bez finančních prostředků (Dvořáková, 2015).

Oproti tomu v roce 2017 bylo méně nezaměstnaných evidovaných na úřadu práce, jednalo se přibližně o 4,5 % nezaměstnaných osob. Větší část nezaměstnaných pocházela právě ze sociálně vyloučených lokalit. Uplatnění na trhu práce brání nekvalifikovanost, nízká motivace ke změnám. Lidé ze sociálně vyloučených lokalit často spoléhají, že jejich situaci vyřeší někdo jiný (Korecká, 2017).

Ve výše uvedených lokalitách bylo provedeno šetření, z kterého vyplynulo, že přibližně 70 % obyvatel žijících v těchto vyloučených lokalitách je v evidenci úřadu práce, někteří se přiznali, že pracují takzvaně načerno. Některé ženy jsou na rodičovské dovolené a několik obyvatel těchto lokalit má legální zaměstnání v místní firmě a mají tedy pravidelný příjem (Dvořáková, 2015). Bariérou pro vstup na trh práce je nekvalifikovanost, nedostatek motivace ke změnám (Korecká, 2017).

Obyvatelé sociálně vyloučených lokalit jsou často zadluženi, tyto dluhy mají velmi často za neuhrazené nájemné, nájemné u některých z nich nebylo uhrazeno za městské byty (Dvořáková, 2015). Ve Slaném je skoro 12 % lidí v exekuci a to je o 2,6 % více, než je celorepublikový průměr. Ve výše uvedeném městě se nenachází žádná dluhová poradna (Korecká, 2017).

Podle zaměstnanců městského úřadu a zaměstnanců z neziskové organizace (Romodrom) se dluhy týkají více než poloviny obyvatel žijících v sociálně vyloučených lokalitách. Podle zaměstnanců výše uvedené organizace někteří jejich klienti ani nevědí, jaké exekuce jsou proti nim vedeny (Dvořáková, 2015). Často se obracejí na neziskovou organizaci s žádostí o pomoc, až když je proti nim zahájeno exekuční řízení (Korecká, 2017). Někteří dluží finanční hotovost vyšší než 100.000Kč,-. Lidé v těchto lokalitách nemohou, ani nežádají soud o vyhlášení takzvaného osobního bankrotu, jelikož nesplňují podmínky uvedené v zákoně (Dvořáková, 2015).

V sociálně vyloučených lokalitách se více vyskytuje kriminální jednání, avšak pokud se kriminalita srovná s jinými regiony Středočeského kraje, město Slaný a jeho okolí je kriminalitou méně zatíženo (Korecká, 2017). Trestné činy jsou spíše majetkového charakteru. V tomto městě jsou hojně rozšířené drogy a policie několikrát musela

zasahovat proti varnám pervitinu. V některých vyloučených lokalitách dochází k distribuci drog a v některých i k výrobě. Policie uvedla, že do areálu Luka je špatně vidět a z toho důvodu je považován za nejhorší areál vzhledem k bezpečnosti (Dvořáková, 2015). Město získalo dotaci od ministerstva na projekt, který se týká prevence kriminality, tento projekt se snaží přispívat ke snižování kriminality ve městě (Korecká, 2017).

Město Slaný částečně zregulovalo hazardní hraní, dle vyhlášky je stanoveno 17 adres, kde mohou být herní automaty, vyhláška také upravila, v kterých hodinách mohou být herny otevřeny. Pokud je v herně více jak pět automatů, majitel musí zaplatit vlastní ostrahu. Za rok 2013 příjmy z hazardu pro město činily 6,5 milionu (Dvořáková, 2015).

Obyvatelé těchto lokalit jsou často ohroženi na zdraví, jelikož jak bylo výše popsáno, ve většině nemovitostí se vyskytují plísně, to může mít souvislost s astmatem, které se u obyvatel ve větší míře vyskytuje, jelikož obydlí jsou vlhká (Korecká, 2017). V jednom z objektů je dokonce prosakující septik. V některých lokalitách jsou v objektech šváby a štěnice. Mezi obyvateli se šíří různé infekce a onemocnění, která jsou způsobena nedostatečnou hygienou (Dvořáková, 2015). Město Slaný by mělo řešení bytové problematiky chápat jako klíčové (Korecká, 2017).

Lidé v sociálně vyloučených lokalitách často nemohou bydlet v městských bytech, toto bydlení je pro ně nedosažitelné. Pokud by chtěli žádat o městský byt, museli by složit tříměsíční kauci (nájem a služby) a nesmějí dlužit žádné peníze městu. Město vlastní pouze jednu z výše uvedených ubytoven a ve Slaném chybí azylový dům, startovací byty nebo domy na půl cesty. Církev československá husitská zřídila ve Slaném noclehárnu. Pouze 0,3 % obydlí městských bytů ve Slaném je určeno pro sociálně slabé (Dvořáková, 2015).

1.2.2 Bydlení v sociálně vyloučených lokalitách

V sociálně vyloučených lokalitách bydlí velká část romských domácností, které jsou závislé na sociálních dávkách. V roce 1993 byly tyto rodiny zasaženy zákonem o nabytí a pozbytí státního občanství České republiky, tím ztratily nárok na sociální

dávky, které byly často jediným příjmem rodiny, proto nemohly platit nájemné a služby. Toto je u řady „neplatičů“ původ neplatičství (Moravec, 2006).

Sociálně vyloučené lokality narůstají i na venkově, lidé mají dluhy na nájemném a často migrují, nejde o nově zjištěný fenomén, ale nyní je tento fenomén podchycen a zmapován (Trlifajová a Hurrle, 2017). Domácnosti, které mají příjem na úrovni životního minima, nemají na zaplacení nájemného a proto jedinou možností je žádat o obecní nájemné byty, těchto bytů je však nedostatek. Kvůli jejich nedostatku jsou přidělovány na základě obecně závazné vyhlášky. Byty jsou pak přidělovány podle předem daných kritérií, která jsou někdy formulována tak, že jsou nepříznivější pro uchazeče romského etnika. U Romů je větší pravděpodobnost, že mají ve své rodině neplatiče a obec například požaduje bezdlužnost příbuzných. Takové ustanovení ohledně přidělení obecních bytů jsou protiústavní, ale když je nikdo právně nenapadne, praxe běží nerušeně dál. Obec může významně ovlivnit vznik a vývoj sociálně vyloučených enkláv a to množstvím bytů, kterými disponuje a jejich přidělováním (Moravec, 2006).

Pro sociálně vyloučené lokality je typická migrace, některé rodiny se stěhují často i v rámci regionu. Může to být způsobeno i tím, že rodiny mají krátkodobé smlouvy na ubytování v ubytovnách, v podnájmech, ale často se stěhují, jelikož mají příbuzné v jiném městě a nejčastějším důvodem pro stěhování bývá zadluženost (dluhy na nájemném). Ubytovny v osobním vlastnictví jsou většinou v horším technickém stavu než obecní byty (Trlifajová a Hurrle, 2017).

Pro „neplatiče“ je často obcí vyhrazeno několik nemovitostí. Do relativně izolovaných lokalit stěhují obce domácnosti s nejnižšími příjmy. Často je bydlení v ubytovnách stejně drahé nebo dražší než v normálním bytě, který je však pro chudé rodiny nedosažitelný. Velká část pronajímatelů nechce uzavřít smlouvu s lidmi z izolovaných lokalit a tyto lidé nemají peníze na složení kauce (Moravec, 2006). Časté stěhování lidí ze sociálně vyloučených lokalit může negativně působit i na místní vztahy (Trlifajová a Hurrle, 2017).

Do sociálně vyloučených lokalit jsou však nastěhováni jak lidé neloajální k právnímu řádu a bezohlední k sousedům, tak lidé, kteří právní ani sociální normy neporušují. Pokud v tomto prostředí nelze vynutit právo, pak v těchto chudinských enklávách

vládne bezpráví. Lidé, kteří tu žijí, nemají perspektivu budoucího vývoje k lepšímu, protože okolí na ně nahlíží jako na problematické. Jelikož tyto lidé nemají co ztratit ani získat, vede to ke snížení ochoty dodržovat právo (Moravec, 2006). Zhoršené vztahy na místní úrovni mohou vyústit v otevřené konflikty (Trlifajová a Hurrle, 2017). Normy jednání, které se uplatňují v sociálně vyloučených enklávách, jsou mimo toto prostředí nepřijatelné, proto lidé, kteří zde bydlí a navykou si způsobu života, mají později znemožněno toto prostředí opustit a zvyknout si znovu na „normální“ prostředí města.

Byty a ubytovny pro sociálně slabé jsou často ve špatném stavu a pronajímatelé nejsou ochotni je udržovat a opravovat (Moravec, 2006). Horší technický stav budov je více spojován s osobním vlastnictvím a soukromými vlastníky (Trlifajová a Hurrle, 2017). Regulované nájemné je velmi nízké a pronajímatel tudíž nemá moc peněz na opravy, někteří nájemníci dokonce řádně neplatí. Mezi lidmi je hodně rozšířená představa, že romští podnájemníci své byty poškozují, takzvaně „vybydlují“. Tento jev se vyskytuje, avšak není tak častý, jak je mezi lidmi rozšířeno, jelikož byty užívá velké množství lidí, rychleji se opotřebovávají (Moravec, 2006).

1.3 Sociální deviace a sociální patologie

Nárůst jevů, které označujeme jako sociálně patologické je v posledních letech značný. Tyto jevy vnímáme jako nežádoucí nebo dokonce nepřijatelné. Čím vyšší je společenská škodlivost určitého jevu, tím větší je zájem o řešení tohoto konkrétního nežádoucího jevu. Pojem sociální patologie označuje nezdravé, nežádoucí společenské jevy, nejedná se však o samostatný vědní obor. Na studiu těchto jevů se podílí několik vědních disciplín - sociologie, psychologie, medicína a další (Fišer a Škoda, 2014).

Naproti tomu sociální deviace je přeložena jako odchylka, jako způsob jednání, který není konformní vůči společenské normě, která je přijímána většinou populací (Munková, 2013). Vysvětlit a pochopit pojem deviace lze, pokud máme jasnou představu o normalitě (Urban et al., 2012). Pokud větší skupina osob narušuje sociální normy, vede to k tomu, že společnost pocítuje negativní důsledky a takovýmito deviantním chováním, které má negativní dopad na společnost se sociologie zabývá (Munková, 2013).

Společnost vytváří normy a redukuje tím vlastní svobodu, některé formy jednání striktně zakazuje. Každý člověk chce, aby se mu dostávalo věcí, které považuje za příjemné a ty mu poskytují potěšení. Co jeden člověk považuje za dobré, jiný může vnímat úplně odlišně. A stejně tak se může lišit názor lidí, na to co je normální (Urban et al., 2012). Lidské chování se může odlišovat od sociální normy, tak že jedinec dodržuje normy až do krajností, takovéto chování označujeme pojmem pozitivní deviace (např. abstinentství) (Munková, 2013).

Společnost se opírá o soubory jak psaných tak nepsaných pravidel, které je třeba respektovat a které se vztahují k lidskému jednání. Společenství je založeno na existenci sociálního řádu, který se neudržuje sám, a lidé si nemusejí úplně uvědomovat, že nějaký sociální řád existuje. Někteří si ho uvědomují jen částečně. Lidem nedělá problém sociální řád porušovat, někteří ho porušují nevědomě, jiní vědomě, jelikož nejsou schopni se adaptovat (Urban et al., 2012). Každá společnost má určitou toleranční hranici k normám, ta vypovídá o tom, jakou nepřesnost je společnost ochotna tolerovat (Munková, 2013). Pokud se jedná o normy právní, je možné jejich dodržování vynutit státní mocí. Jedince lze donutit, aby splnil určitou povinnost, anebo mu lze uložit sankci

za porušení právní normy. Naproti tomu neprávní normy lze vynucovat hrozbou, že jedinec přijde o společenskou prestiž.

Pod pojmem sociální norma si lze představit zákony, náboženská pravidla, pravidla silničního provozu, etické kodexy, ale také rodinné tradice (Urban et al., 2012). Dle závažnosti při porušení norem se proti občanovi, který normy porušuje, uplatňují sankce (Munková, 2013). U norem se nejedná vždy o psané zákony, právě naopak velké množství norem není psané. Sociální normy sdělují člověku, co je obvyklé, povolené, vhodné a žádoucí. To co je v jedné kultuře považováno za normální, může být v jiné kultuře v krajní mezi bráno jako patologické. Normy se také mění v průběhu času. V každé společnosti se najdou jedinci, či dokonce skupiny, které normy nedodržují a nerespektují a chovají se v rozporu s normami, které jsou většinou společností dodržovány. Deviantní chování by nemohlo existovat, kdyby společnost nedefinovala sociální normy (Urban et al., 2012).

Jelikož se výzkumná část bakalářské práce bude zaměřovat převážně na drogovou problematiku, kriminalitu a hazardní hraní i teoretická část je zaměřena převážně na tyto patologické jevy, které se vyskytují ve vyloučených lokalitách. Problematika sociálně patologických jevů je velice rozsáhlá a nelze jí celou obsahově pojmut, proto byly dle mého názoru vybrány nejzávažnější problémy.

1.3.1 Zdroje a příčiny sociálně patologických jevů a deviací

Vznik deviantního a patologického jednání má souvislost s působením společenských faktorů. Sociálně patologické jednání je následkem působení několika biopsychosociálních faktorů, které působí ve vzájemné interakci a proto je lze označit za multifaktoriální (Fišer a Škoda, 2014).

Bylo velké množství přístupů a teorií vzniku sociálních deviací, ale postupně se utvořili tři hlavní teorie:

- biologické teorie,
- psychologické teorie,
- sociologické teorie (Sochůrek, 2009).

Biologické teorie, jsou nejstaršími teoriemi, deviantní chování jedince je přičítáno dědičným predispozicím (Kraus et al., 2007). Velké množství představitelů tohoto směru se zabývalo oblastí kriminality. Fyzické anomálie (tvar lebky, těla nebo postavy) byli ukazateli pro nemorální chování. Cesare Lambroso pracoval jako psychiatr s duševně nemocnými zločinci. Na základě svých výzkumů obhajoval teorii rozeného zločince, která předpokládala, že lidé se zločinci nestávají, ale rodí. Později začal připouštět i jiné důvody kriminálního jednání (Sochůrek, 2009).

Psychiatrické, psychoanalytické a behaviorální tradice jsou charakteristické pro psychologické teorie (Kraus et al., 2007). *Zastánci těchto teorií (které se v mnoha tématech nutně prolínají s koncepcemi biologickými, např. ve zkoumání vztahu kriminality a IQ) považují různé psychické poruchy a abnormality za příčiny sociálně deviantního chování a spojují kriminalitu s určitými typy osobnosti* (Sochůrek, 2009, s. 25). Jedním ze základních směrů psychologie je psychoanalýza, jejím zakladatelem je Sigmund Freud, ten se však otázkami deviantního chování zabýval jen okrajově (Kraus et al., 2007).

Kromě psychoanalýzy, psychologické teorie vycházejí z přístupů behaviorismu a otázky týkající se osobnosti i z humanistické psychologie. Problémy v oblasti sexuálního pudu, agrese a násilí jsou kvůli vysoké nebezpečnosti pro veřejnost zvláště sledovány. V současné době jsou v psychologické teorii zkoumány faktory, jako například citová deprivace v dětství nebo nefunkční rodinné prostředí (Sochůrek, 2009).

Sociologické teorie kladou velký důraz na vliv společnosti ve spojitosti se sociálně deviantním jednáním (Kraus et al., 2007). Zatímco biologické a psychologické teorie se zabývají jedincem, sociologické se zaměřují především na roli společnosti. Sociologické teorie chápou deviaci jako výsledek patologického prostředí, ve kterém jedinec žije. Tato teorie zkoumá, proč k deviaci došlo a proč je určité chování odsuzováno a trestáno (Sochůrek, 2009).

Jednou ze sociologických teorií je teorie sociální anomie, která je spojována se jménem Emila Durkheima. Ten se snažil objasnit sociální jevy hlavně sociálními příčinami (Kraus et al., 2007). Durheim věnoval pozornost problému anomie, to je stav, kdy přestávají platit zákony i pravidla soužití (Sochůrek, 2009). Anomie, dle něj, vzniká jako důsledek ekonomických zvrátů a dochází při ní k nárůstu patologických jevů.

Američan Robert King Merton v polovině 20. století rozpracoval Durkheimův koncept anomie (Kraus et al., 2007).

Další ze sociologických teorií je teorie diferenciované asociace, jejím hlavním představitelem byl Edwin Sutherland. Zabýval se chováním, které nedodrží sociální normy, dále studoval sociální příčiny sociálně deviantního chování. Dle této teorie je chování v malých skupinách napodobováno, je chápáno jako určitý prvek kultury určité skupiny (Sochůrek, 2009).

Mezi sociologické teorie patří i etiketizační teorie neboli labelling, zakladatelem je G. H. Meada. Každý jedinec zaujímá ve společnosti určité role, některé přijímáme v důsledku interakce s druhými lidmi. Například dítě, které bude od svého okolí často poslouchat, že z něho nic nebude, tuto roli přijme a bude k této budoucnosti předurčen (Kraus et al., 2007).

Dále se k těmto teoriím řadí teorie sociální kontroly, teorie sociální dezorganizace, teorie kulturního přenosu nebo teorie strukturálního funkcionalismu (Sochůrek, 2009).

V jedné kultuře může být určitý čin posuzovaný jako obvyklé jednání a v jiné naopak jako něco nepřijatelného. Příklad můžeme uvést na alkoholu, který je u nás celkem tolerovaný, ale třeba v islámském prostředí jde o porušení normy (Fišer a Škoda, 2014).

1.4 Zneužívání návykových látek

Množství legálních i nelegálních drog, které jsou u nás v republice užívány, se moc nemění a je tedy celkem stabilní. Výzkum, který byl uskutečněn, za účelem zjištění užívání drog u obyvatel české republiky ukázal, že skoro 35 % obyvatel (ve věkové kategorii 15 – 64 let) má zkušenost s užitím nějaké nelegální drogy. Nejčastěji měli dotazovaní zkušenost s konopnými látkami. Konopné látky někdy v životě zkusilo necelých 30 % dotazovaných (Drbohlavová et al., 2017). Ve věku 15 – 18 let má zkušenost s marihuanou až 40 % mládeže (Kraus et al., 2007). Ostatní nelegální drogy jsou užívány anebo zkoušeny v mnohem menší míře než konopné látky (např. zkušenost s extází přiznalo skoro 6 % respondentů a s pervitinem necelé 4,5 % respondentů).

Užívání drog má na jejich uživatele nemalé sociální dopady. Uživatelé drog mají často problémy s bydlením, nezaměstnaností, zadlužeností a také ve vztazích v rodině i s blízkými kamarády. Získat bydlení pro uživatele drog je velký problém, dokonce i přechodné bydlení ve formě azylového domu je často pro tyto obyvatele nedostupné, jelikož uživatelé drog jsou často odmítáni, převážně v případech, kdy jsou pod vlivem návykové látky (Drbohlavová et al., 2017). Drogy poškozují jak duševní, tak tělesné zdraví a to nejen samotných uživatelů, ale i jejich potomku. Drogy jsou problémem sociálním, zdravotnickým, kriminologickým, ale také jsou spojovány s bezpečnostními riziky (Sochůrek, 2009).

1.4.1 Projevy závislosti

Závislosti se projevují následujícími jevy:

- silná touha užívat látku,
- potíže v sebeovládání,
- tělesný odvykací stav (člověk látku užívá, aby zmenšil příznaky předchozího užívání),
- tolerance k účinku látky (uživatel vyžaduje stále vyšší dávku látky),
- zanedbávání zájmů ve prospěch užívané látky,
- pokračování v užívání látky i přes škodlivé následky.

Výše uvedené znaky závislosti mohou být přítomny pro určitou látku (např. alkohol), třídu látek (např. opioidy), nebo širší řadu různých látek (Nešpor, 2013).

1.4.2 Příčiny závislosti

Pravděpodobnost závislosti zvyšuje několik příčin (faktorů). Tyto faktory mohou být například genetické, biologické, psychické nebo k závislosti na návykové látce může přispět existence psychické poruchy (Fišer a Škoda, 2009).

Ochotu návykovou látku vyzkoušet a snášenlivost vůči ní mohou ovlivnit genetické dispozice (Vágnerová, 2014). Závislost na látkách nezpůsobují jen genetické predispozice, na závislost má vliv i interakce s prostředím, tyto interakce jsou často zkoumány ve spojení s alkoholismem (Fišer a Škoda, 2009). Způsob jakým tělo zpracovává psychoaktivní látku, je biologickým základem vzniku závislosti. Pokud jedinec užije návykovou látku a vytvoří si pozitivní zpětnou vazbu, jelikož tato látka mu poskytne určitou výhodu (např. se zbaví úzkosti nebo má díky této látce lepší sebevědomí). Kvůli užívání návykové látky se změní fungování určitých částí mozku. Pokud látka z organismu vyprchává, poklesne hladina dopaminu a tím dochází k pocitu nespokojenosti a jedinec chce získat žádoucích požitků (Vágnerová, 2014). Příčina závislosti nebývá jedna, jedná se většinou o více faktorů (o proces interakcí), které se navzájem posilují a přispějí tak k jedincově závislosti (Hajný, 2008).

Existují různé důvody, proč jedinec začne experimentovat s návykovou látkou. Může se jednat o individuální potřebu, ale také o sociální tlak. Jedinec se tímto způsobem může snažit vyřešit problémy, vyrovnat se stresu, zahnat nudu, zprostit se zábran nebo může chtít získat uspokojení, tím, že látku užije. Důvodem, proč jedinec látku užije, může být potřeba, aby byl přijat určitou skupinou (Vágnerová, 2014).

Některé teorie se zabývají i tím, že například rodinné vztahy mohou přispět ke vzniku závislosti nebo k udržování závislého vztahu. Dospívající děti mohou začít užívat návykové látky například při nedostatečné nebo naopak přehnané péči rodičů a také při špatné komunikaci jak mezi rodiči anebo mezi rodiči a dítětem (Hajný, 2008).

Větší dispozice k užití látky mají lidé emočně labilní, kteří trpí pocity nepohody, nejistoty, trpí úzkostmi a depresí a hůře zvládají i běžné situace. Také jedinci, co mají problémy se sebekontrolou a sklony k impulzivnímu jednání, mají větší pravděpodobnost, že psychoaktivní látku začnou užívat. Adolescenti často jednají zkratkovitě a mají větší dispozice k rizikovému chování (Vágnerová, 2014).

1.4.3 Užívání drog ve vyloučených lokalitách

Užívání drog ve vyloučených lokalitách lze velmi těžce odhadnout. Jeden z provedených výzkumů byl zaměřen na užívání legálních i nelegálních drog. Tři čtvrtiny respondentů uvedly, že kouří cigarety, z toho přibližně 30 % sdělilo, že se jedná o více než 20 cigaret za den. Pití alkoholu vícekrát týdně přiznalo 2,4 % romských mužů. Respondenti měli odpovědět i na to, zda mají zkušenost s nelegální drogou, k této zkušenosti se přiznalo pouze 2,5 % dotazovaných. Nejčastěji uváděli konopné drogy a těkavé látky (Šťastná et al., 2010). Uživatelé drog při výběru drogy rozhodují podle ceny, délky účinku, síly účinku, čistoty látky a také podle dalších individuálních kritérií (Frýbert a Ackrmannová, 2015).

Terénními sociálními pracovníky byla zjišťována prevalence užívání nelegálních drog v některých sociálně vyloučených lokalitách a z jejich závěrečných zpráv vyplývá, že drogy se vyskytovaly v 70 % komunit, které byly sledovány (Šťastná et al., 2010).

Ministerstvo vnitra České republiky provedlo v roce 2006 studii zaměřenou na situaci v oblasti užívání drog mezi národnostními menšinami, aby bylo možno udělat opatření preventivního charakteru. Data do této studie byla sesbírána pomocí krajských správ Policie ČR. Z této studie vyplývá, že slovenští Romové nejčastěji užívají těkavé látky, konopné drogy a pervitin, zatím co u olašských Romů je vyšší výskyt užívání Subutexu - droga opiátového typu (Nepustil, 2012). Užívání nelegálních látek je také ovlivněno nelegálním trhem a závisí na aktuální nabídce dealera a na finančních možnostech jedince, který látku užívá (Frýbert a Ackrmannová, 2015). Příslušníci romské komunity jsou často také zapojeni do obchodování s drogami, do této činnosti zapojují nezletilé osoby a využívají tak jejich právní nepostižitelnosti. Bylo zjištěno, že Romové jsou málo informovaní o rizicích spojených s užíváním drog a nedůvěřují službám, které jsou poskytovány majoritou (Nepustil, 2012).

1.5 Kriminalita a agresivita

Romské rody si zachovávají vůči okolnímu světu určitý odstup, který trvá již po staletí, tento odstup je faktorem, který způsobuje segregaci v přístupu ke službám a statkům. Segregace těchto obyvatel a jejich snaha se adaptovat na podmínky materiální chudoby vede k jejich pokračující kriminalizaci (Křištof, 2006).

Dle odhadů je alkohol přítomen až u 63 % násilných trestných činů a přibližně u 82 % napadení. Konzumace alkoholu je brána jako rizikový faktor v souvislosti s pácháním trestných činů. Trestné činy, které jsou páchány pod vlivem alkoholu, se dělí na primární a sekundární alkoholovou kriminalitu (Štefunková, 2012).

V materiálech, které informují o romské kriminalitě, se píše, že se jedná převážně o kriminalitu majetkovou. Pachatel se většinou nedopouští majetkové kriminality sám, na majetkovém prospěchu se podílí rodina. Rodina je však pachatelem zbavena viny a ten celou vinu bere na sebe, výkon trestu je ve výše uvedeném prostředí jedna z možností, jak zaujmout místo v hierarchii, takovému jedinci jsou přisuzovány zásluhy (Křištof, 2006). Agresivita, násilí a kriminalita mohou mít souvislost s užíváním alkoholu, což potvrdili některé zahraniční výzkumné studie (Štefunková, 2012).

Romská kriminalita je ve většině případů páchána proti majoritě. Majetková trestná činnost některých romských skupin, která je páchána na majoritě, není chápána etnickou menšinou jako něco špatného.

Romové se dopouštějí některých trestných činů, které lze vyvodit z jejich odlišné kulturní tradice, jako příklad lze uvést sexuální styk pod hranicí 15 let věku, který je velmi často dohodnutý a posvěcený rodinou. Romská kriminalita stále narůstá, je páchána stále mladší věkovou skupinou (Křištof, 2006).

Jak je již výše zmíněno kriminalita a užívání alkoholu spolu mohou souviset. To, že byl pachatel v době spáchání trestného činu pod vlivem alkoholu, vypovídá o tom, že pachatel alkohol konzumoval, ne však o tom, že konzumace alkoholu je příčinnou, že byl trestný čin spáchán. Intoxikovaný jedinec často reaguje na provokace a urážky neadekvátně, což také vychází ze studií, že uživatelé alkoholu reagují na určité situace agresivněji (Štefunková, 2012). Kriminalita majoritní společnosti, je posuzována touto majoritní společností negativně a jedinec je stigmatizován (Křištof, 2006).

Uživatelé alkoholu a pachatelé trestných činů mají společné faktory, mezi které řadíme například genetické predispozice, temperament nebo špatné příklady rodičů a antisociální poruchy osobnosti. V některých případech jedinec požije alkohol, jelikož má již úmysl spáchat nějaký trestný čin a alkohol je užit k usnadnění deviantního konání. Napije se takzvaně na kuráž, ale úmysl spáchat trestný čin měl již před požitím alkoholu (Štefunková, 2012).

V sociálně vyloučených lokalitách se objevuje lichvářství, které se týká hlavně méně vzdělaných lidí, kteří nejsou schopni posoudit následky půjčky, u které jsou vysoké úroky. U nás v republice se objevuje lichva převážně mezi Romy, kteří pak často nejsou schopni se z dluhů vymanit. Půjčují si například na nájmy nebo na pohřby, propadají herním automatům, a doufají, že rychle vydělají peníze a místo toho se ještě více zadlužují. Úroky od lichvářů někdy dosahují až 100 % a tak se špatná situace rodin jen zhoršuje (Sekot, 2010).

1.5.1 Trestná činnost a drogy

U pachatelů trestných činů se ve vyšší míře vyskytuje užívání drog a problémoví uživatelé drog jsou často pachateli trestných činů (Carpentier, 2007). Jedna z nejčastěji medializovaných tezí zní: „ Svět drog je světem kriminálním“. Veřejnost pak toto zjednodušené konstatování bere jako holý fakt (Novák, 2009).

Vztah mezi trestnou činností a užíváním drog není jednoduchý, mnozí uživatelé drog nepáchají trestnou činnost, kromě toho, že užívají drogy. Jiní naopak páchají majetkové trestné činy, aby finančně nákladné drogy měli z čeho financovat. Z toho vyplývá, že osoby, které mají problémy s drogami, jsou vystaveny zvýšenému riziku zapojení do trestné činnosti (Carpentier, 2007). Užití určité návykové látky může být jednou kulturou dovoleno avšak jinou kulturou nikoliv a pak z užití této látky mohou plynout určité sankce.

V literatuře se hovoří převážně o primární a sekundární kriminalitě v souvislosti s užíváním návykových látek. Někteří autoři uvádějí i terciární drogovou kriminalitu, která je páchána na samotných uživatelích návykových látek. Trestné činy, při kterých dochází k manipulaci s omamnými anebo psychotropními látkami nazýváme primární

drogovou kriminalitou (např. přechování omamných psychotropních látek, nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamné psychotropní látky). Sekundární drogovou kriminalitou jsou nazývány majetkové trestné činy, které jsou uživateli návykových látek páčány za účelem získat dostatečné finanční prostředky potřebné na koupi drog (Novák, 2009).

Dle statistického výkazu, který dělá Policie České republiky, bylo v roce 2010 v naší republice spácháno něco málo přes 19.500 trestných činů pod vlivem nějaké návykové látky, což představuje 15 % objasněných skutků. Lze však předpokládat, že uživatelé převážně ilegálních drog páchají trestné činy i v případech, kdy nejsou právě drogou intoxikováni (Štefunková, 2011).

Byla provedena statistika o drogové trestné činnosti, z které vyplývá, že v letech 2000-2002 bylo uživateli alkoholu spácháno devětkrát více trestných činů než uživateli nelegálních drog (Novák, 2009).

1.6 Hazardní hraní

Dle MKN (Mezinárodní klasifikace nemocí) – 10 zařazujeme patologické hráčství mezi návykové impulsivní poruchy. Nejedná se o stejnou závislost jako na psychoaktivních látkách, jde o závislost na určitém procesu, přesto má patologické hráčství se závislostí mnoho společného (Maierová, 2012). Typickým patologickým hráčem je muž kolem 35 let, který je sám a nadprůměrně finančně situovaný. Vysokou zkušenost s hraním mají však i vězni, pokud je porovnáme s obecnou populací, mají přibližně desetkrát vyšší zkušenost s elektronickými herními zařízeními (Mravčík et al., 2014). Společnými znaky pro hazardní hraní a závislost na psychoaktivních látkách jsou bažení, zhoršené sebeovládání a zanedbávání jiných zájmů (Maierová, 2012).

Největší riziko v České republice představují elektronické herní zařízení, nejvyšší podíl patologických hráčů je závislých právě na těchto zařízeních. Většina patologických hráčů jsou muži, vysokému riziku v souvislosti s hazardním hraním se vystavuje 40 – 80 tisíc osob (Mravčík et al., 2014).

1.6.1 Hazardní hraní v sociálně vyloučených lokalitách

Dostupnost hazardního hraní souvisí s negativními společenskými jevy, jako je např. nezaměstnanost, kriminalita, vyšší konzumace alkoholu, legálních i nelegálních návykových látek a také zneužívání sociálních dávek. V sociálně vyloučených lokalitách tyto jevy provází ještě nízká pracovní kvalifikace a hlavně lichvářství (Drbohlavová et al., 2015).

Důsledky patologického hráčství nepostihují pouze jedince, který hraje, ale hraní má negativní dopady na rodiny hráčů a i na komunitu, ve které se jedinec vyskytuje. Hraní hazardních her má jak zdravotní, tak i sociální dopady (Mravčík, 2014).

Obce se snaží tuto problematiku řešit obecně závaznými vyhláškami. V krajních mezích u některých jedinců dochází k využití nezákonných možností k získání financí na hraní. U sociálně slabých skupin existuje vysoká poptávka po hazardním hraní, jelikož tyto skupiny nemají dostatek jiných příležitostí, jak smysluplně trávit volný čas (Drbohlavová et al., 2015). Za závažný problém se v těchto lokalitách považuje

zadluženost. Zmíněná zadluženost je často důvodem, že hráč pokračuje v hraní anebo u něho dojde k relapsu (Mravčík, 2014).

V sociálně vyloučených lokalitách je často hazardní hraní dostupnější než v sociálně integrovaných regionech. Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti ve spolupráci s dalšími organizacemi udělalo dotazníkové šetření, které se týkalo hazardu a užívání drog (Drbohlavová et al., 2015). Dopady hazardního hraní a bezvýhodná situace vede v některých případech dokonce k sebevraždě některých hráčů nebo k pokusu o její spáchání (Mravčík, 2014).

Dotazníky vyplňovali sociální pracovníci, kteří působí ve výše uvedených lokalitách a bylo zkoumáno, za jak závažný problém považují hazardní hraní oproti ostatním problémům (např. nezaměstnanost, zadluženost a majetková kriminalita), které se vyskytují v sociálně vyloučených lokalitách. Tyto problémy mohly hodnotit na škále od 0 (jev nepředstavuje problém) do 5 (jev představuje velmi závažný problém) a hraní hazardních her bylo pracovníky shledáno v průměru a mělo 2,8 bodu. Jako závažnější problém vnímali pracovníci zadluženost jednotlivých hráčů a celých rodin (Drbohlavová et al., 2015).

Dopady na blízké okolí hráče jsou doposud velmi málo zmapovány a to i přesto, že partner nebo rodina pocítuje negativní dopady v podobě finanční nejistoty, narušení rodinných vztahů a zhoršení fyzického a duševního zdraví (Mravčík, 2014).

Dále je s hazardním hraním spojována majetková kriminalita, jelikož hráči potřebují získat finanční prostředky na hru nebo na pokrytí dluhů ze hry a dalším přidruženým fenoménem je lichvářství, nadměrná konzumace alkoholu a nelegálních drog a s tím související rušení pořádku v okolí heren (Drbohlavová et al., 2015). Rodina může pocítovat vinu, že nedokáže vlastními silami zabránit svému blízkému v hraní (Mravčík, 2014).

1.6.2 Kriminalita související s hazardním hraním

Ze studie, která byla provedena formou dotazníků, vyplývá, že krádeží, zpronevěrou nebo loupeží řešilo 33% dotazovaných své finanční problémy, které jim vznikly v důsledku hraní hazardních her. Přibližně 7,5 % finančních zdrojů na hraní pocházelo z krádeží, loupeží či podvodného jednání. Více jak 4/5 respondentů uvedly, že si peníze

bez dovolení vypůjčili od svých blízkých, avšak tento čin nepovažovaly jako nezákonný (Drbohlavová et al., 2015).

V roce 2012 byla provedena dotazníková studie také mezi vězni a bylo zjištěno, že krádeže peněz a dalších cenností kvůli získání financí na hazardní hraní anebo na uhrazení dluhu ze hry se někdy dopustilo skoro 25 % vězňů. Kromě krádeže se přibližně 23 % dotazovaných dopustilo jiné nelegální činnosti. Necelých 16 % vězňů přiznalo, že skutky, které konali kvůli hraní hazardních her, vedly k jejich aktuálnímu uvěznění (Mravčík, 2014).

2 Cíle práce, výzkumné otázky a stanovené hypotézy

Cílem práce je zmapovat výskyt sociálně patologických jevů, které se nacházejí ve vyloučených lokalitách ve Slaném a jeho okolí.

Výzkumné otázky byly stanoveny následovně:

Vo1: Jaký má vliv nezaměstnanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit na výskyt sociálně patologických jevů?

Vo2: Jaký má vliv vzdělanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit na výskyt sociálně patologických jevů?

Hypotézy k prováděnému výzkumu byly stanoveny následovně:

H1a: Nezaměstnanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit má vliv na hraní hazardních her v hernách v těchto lokalitách.

H1b: Nezaměstnanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit má vliv na užívání alkoholu v těchto lokalitách.

H1c: Nezaměstnanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit má vliv na kouření cigaret v těchto lokalitách.

H1d: Nezaměstnanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit má vliv na užívání drog v těchto lokalitách.

H1e: Nezaměstnanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit má vliv na záznam v rejstříku trestů u obyvatel těchto lokalit.

H1f: Nezaměstnanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit má vliv na výskyt exekucí v těchto lokalitách.

H1g: Nezaměstnanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit má vliv na výskyt prostituce v těchto lokalitách.

H2a: Vzdělanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit má vliv na hraní hazardních her v hernách v těchto lokalitách.

H2b: Vzdělanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit má vliv na užívání alkoholu v těchto lokalitách.

H2c: Vzdělanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit má vliv na kouření cigaret v těchto lokalitách.

H2d: Vzdělanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit má vliv na užívání drog v těchto lokalitách.

H2e: Vzdělanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit má vliv na záznam v rejstříku trestů u obyvatel těchto lokalit.

H2f: Vzdělanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit má vliv na výskyt exekucí v těchto lokalitách.

H2g: Vzdělanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit má vliv na výskyt prostituce v těchto lokalitách.

Hypotézy H1 byly zjišťovány za pomoci otázky č. 1, která se ptala na to, jaký mají obyvatelé sociálně vyloučených lokalit příjem. Z této otázky bylo zjištěno, zda jsou dotazovaní zaměstnaní. Hypotézy H2 byly zjišťovány za pomoci otázky č. 17, která se ptala na vzdělání respondentů. Pro zjištění hypotézy: 1a a 2a byla použita ještě otázka číslo 4, 1b a 2b byla použita ještě otázka číslo 8, 1c a 2c byla použita ještě otázka číslo 9, 1d a 2d byla použita ještě otázka číslo 10, 1e a 2e byla použita ještě otázka číslo 12 a poslední zkoumané hypotézy 1f a 2f byly zkoumány ještě pomocí otázky číslo 15.

3 Metodika

3.1 *Metody a techniky sběru dat*

V rámci výzkumu jsem si zvolila techniku dotazníku, která patří do oblasti kvantitativní výzkumné strategie. Kvantitativní strategie je sběr dat, tyto data se získávají od velkého počtu respondentů, aby měl získaný vzorek dobrou vypovídací schopnost. Pod pojmem dotazník si představíme předem připravený formulář, který je rozdáván lidem (respondentům) k vyplnění. Dotazník, který jsem si sama vytvořila, byl použit při sběru dat a je přílohou této práce.

Dotazník jsem vytvořila na základě znalostí, které jsem získala během praxe a hlavně během studia odborné literatury v rámci literární rešerše teoretické části bakalářské práce. Dotazník, který slouží k získání potřebných údajů o sociálně patologických jevech, které se vyskytují ve vyloučených lokalitách ve Slaném, a jeho okolí obsahuje 19 otázek. Výzkumné otázky byly sestaveny tak, aby nám poskytli základní informace, jak o obyvatelích sociálně patologických lokalit, tak o sociálně patologických jevech.

V dotazníku jsou pokládány otázky, které se týkají zaměstnání, příjmu a sociálně patologických jevů. Na jeho konci byly umístěny sociodemografické otázky, které se týkají věku, pohlaví a vzdělání respondenta. Otázky, které byly použity v dotazníku, jsou uzavřené a použity tak, aby lidé z vyloučených lokalit zůstali v anonymitě. Nebylo lehké některé respondenty k vyplnění přesvědčit, jelikož některé otázky nebyly úplně příjemné, avšak někteří z dotazovaných s tím neměli žádný problém.

Po ukončení dotazníkového šetření bylo třeba provést základní selekci a vyřadit nevhodné a nepoužitelné dotazníky.

3.2 *Popis výzkumného souboru*

Dotazník byl distribuován obyvatelům, kteří žijí ve vyloučených lokalitách ve Slaném a jeho okolí, tyto lokality byly blíže popsány v teoretické části této práce. Dotazovaní byli obyvatelé vyloučených lokalit starší patnácti let. Dotazníky byly šířeny pomocí kontaktního pracoviště Úřadu práce ve Slaném a také díky neziskové organizaci, kam jsem docházela na praxi. Jednalo se o neziskovou organizaci, která pracuje s lidmi

z vyloučených lokalit. Dotazníky byly předávány klientům úřadu práce i neziskové organizace v tištěné podobě a respondenti byli nabádáni k poskytnutí informací potřebných pro výzkum. Distribuci dotazníků pomáhaly zajistit i pracovnice úřadu práce, při kontaktu s klienty byl předán dotazník a ti byli požádáni o jeho vyplnění. Výše uvedené organizace byly zvoleny, jelikož do nich dochází velké množství klientů, kteří bydlí ve vyloučených lokalitách.

Vzhledem k lokalitě a k osobám dotazovaných se dalo přepokládat, že všechny informace nemusí být pravdivé, přesto se mi tento způsob výzkumu zdál nejvhodnější k získání potřebných informací týkajících se dané lokality a obyvatel žijících v nich.

Pro zpracování bakalářské práce jsem si stanovila za cíl, získat 100 dotazníků od respondentů z těchto lokalit a tento cíl se povedlo splnit. Návratnost dotazníků bývá komplikovaná, avšak respondenty bylo navráceno 111 dotazníků, z toho jich šlo 105 použít pro výzkum. Zbýlých šest dotazníků, které se vrátily, nešlo použít, jelikož respondenti zapomněli některou z odpovědí vyplnit.

3.3 *Etika výzkumu*

Než byl respondentovi dán dotazník, byl dotazovaný obeznámen s účelem výzkumu. Respondentům bylo dále sděleno, že mají možnost dozvědět se výsledky výzkumu, pokud předají e-mailovou adresu, na kterou chtějí výsledky poslat.

Vyplňování dotazníků bylo zcela anonymní, všichni dotazovaní byli před vyplněním dotazníků poučeni o ochraně osobních údajů. Dotazníky vyplňovaly i osoby mladší 18 let, jejich identita však nebyla žádným způsobem zkoumána, výzkum tak nebyl v žádném případě prováděn v rozporu s právy respondentů. Vyplnění dotazníku bylo anonymní, jak je již výše zmíněno a samozřejmě žádný z respondentů nebyl k jeho vyplnění nucen.

3.4 *Analýza dat*

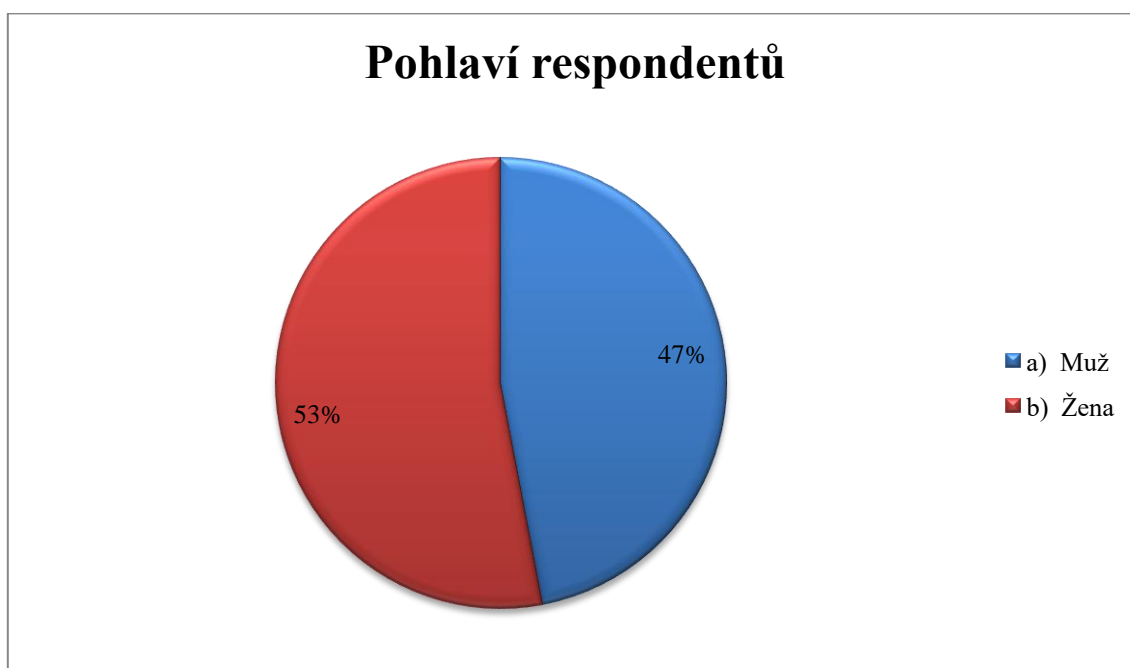
Sesbíraná data byla zaznamenána do tabulky a vyhodnocena pomocí popisné statistiky v programu MS Excel, v tomto programu byla vytvořena datová matice. Pro zpracování získaných dat byly použity výsečové grafy. Testování stanovených hypotéz proběhlo v programu SPSS, metodou t-testu a chí-kvadrát testu.

4 Výsledky

V této kapitole bakalářské práce jsou uvedeny konkrétní výsledky, které jsem pomocí dotazníkového šetření získala. Dotazník je součástí bakalářské práce, obsahuje 19 výzkumných otázek, některé tyto otázky jsou sociodemografické a jsou umístěny na konci dotazníku. Dotazník, který jsem pro tuto práci zpracovala, jsem přiložila jako přílohu na konec bakalářské práce.

Pohlaví a věk

Jako první jsem se rozhodla vyhodnotit sociodemografické otázky, po tomto vyhodnocení bylo zřejmé, že o něco více respondentů bylo ženského pohlaví. Rozdíl v počtu respondentů ženského a mužského pohlaví mezi obyvateli sociálně vyloučených lokalit ve Slaném a jeho okolí byl nepatrný. Toto zastoupení respondentů je znázorněno na grafu číslo 1, který jsem si sama vytvořila, lze z něho vidět, že na můj dotazník odpovědělo 56 žen a 49 mužů. Již výše je uvedeno, že dotazníkového šetření se zúčastnilo 105 respondentů, což znamená, že zástupci mužského pohlaví tvořili 47 % dotazovaných a zástupci ženského pohlaví tvořili 56 %.

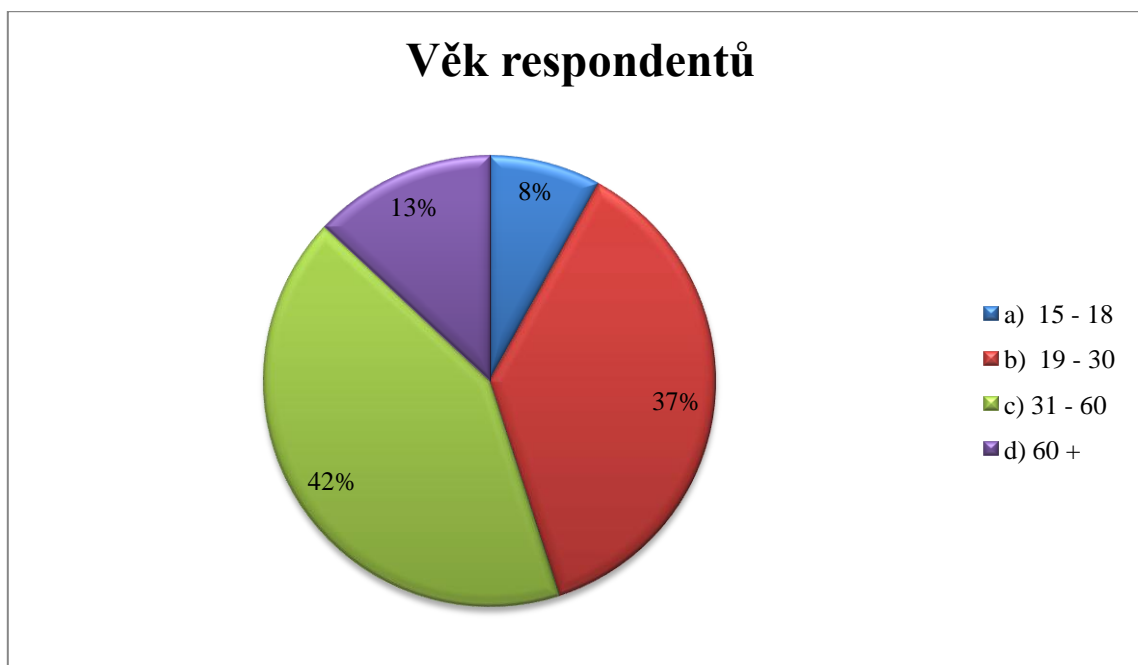


Graf č. 1 Genderové rozdělení respondentů

Zdroj: vlastní

Další sociodemografickou otázkou bylo věkové rozdělení respondentů, které je vyobrazeno na grafu číslo 2 a potvrzuje nám obecné informace o věkových skupinách obyvatel. Z grafu číslo 2 tedy vyplývá, že zastoupení respondentů bylo ve všech věkových kategoriích, avšak v některých kategoriích bylo zastoupení respondentů větší.

Dotazníkového šetření ve věkové kategorii 15 – 18 let se zúčastnilo 8 lidí, což je 8 % dotazovaných. Z grafu číslo 2 je patrné, že nejvíce respondentů bylo ve věkové kategorii 31 – 60 let, v této věkové kategorii odpovědělo 44 dotazovaných, což je 42 %. O nepatrně méně bylo respondentů v kategorii 19 – 30, v této věkové kategorii odpovědělo 39 respondentů a to je 37 % dotazovaných osob žijících ve vyloučených lokalitách. Méně početnou skupinu tvořila věková kategorie 60 +, kde se povedlo oslovit 14 respondentů a to je 13 % dotazovaných. Z výsledků je vidět, že sociální vyloučení se týká všech věkových kategorií, ačkoliv některé věkové skupiny jsou v těchto lokalitách zastoupeny více než jiné.



Graf č. 2 Rozdělení respondentů podle věku

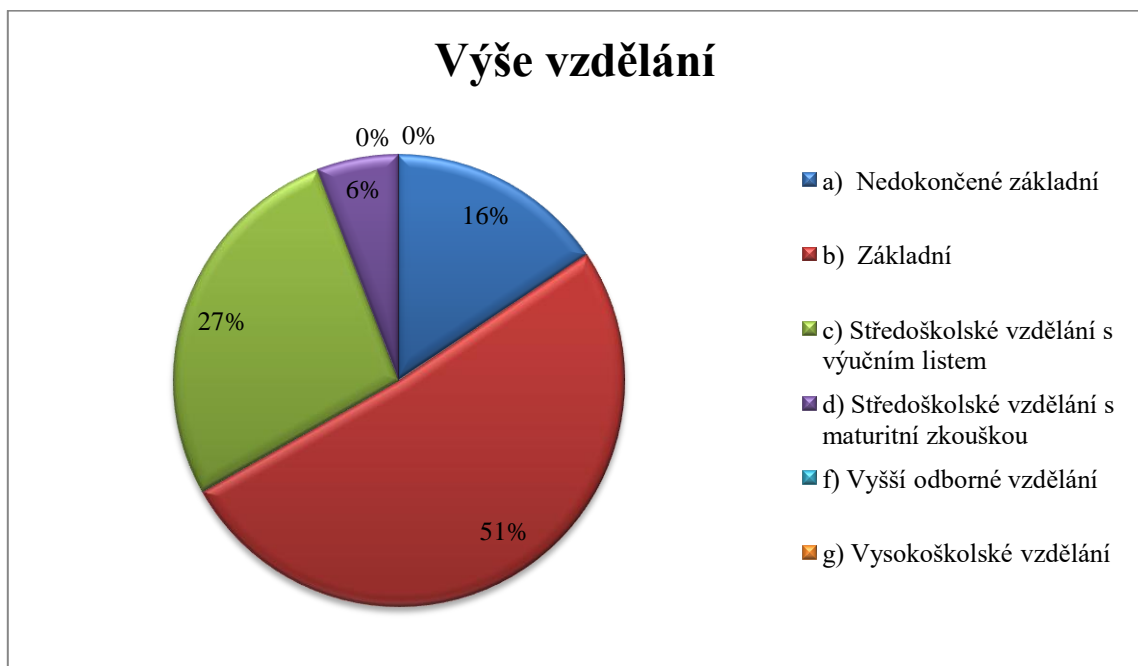
Zdroj: vlastní

Dosažené vzdělání respondentů

V poslední sociodemografické otázce jsem chtěla zjistit úroveň dosaženého vzdělání u obyvatel sociálně vyloučených lokalit ve Slaném a jeho okolí. Mezi obyvateli sociálně vyloučených lokalit není úroveň dosaženého vzdělání moc velká, což dokazuje i výsledek dotazníkového šetření. Jelikož věk některých dotazovaných respondentů mohl

být i 15 let, je samozřejmé, že tito respondenti mohli mít maximálně dokončené základní vzdělání.

Největší počet respondentů odpověděl, že má základní vzdělání. Druhou nejpočetnější skupinou byli respondenti s výučním listem, kteří tvořili 28 %. Středoškolské vzdělání s maturitní zkouškou, dle výsledků dotazníku má 6 % obyvatel sociálně vyloučených lokalit ve Slaném a okolí. Překvapivé pro mě bylo, že 16 % dotazovaných nedokončilo základní vzdělání. Vyšší odborné vzdělání nebo vysokoškolské vzdělání neměl žádný z respondentů. Výše uvedené je znázorněno na grafu č. 3, a jak jsem již výše zmínila, nejvíce respondentů uvedlo, že má základní vzdělání a to celkem 53 dotazovaných, což je více než 50 % respondentů.



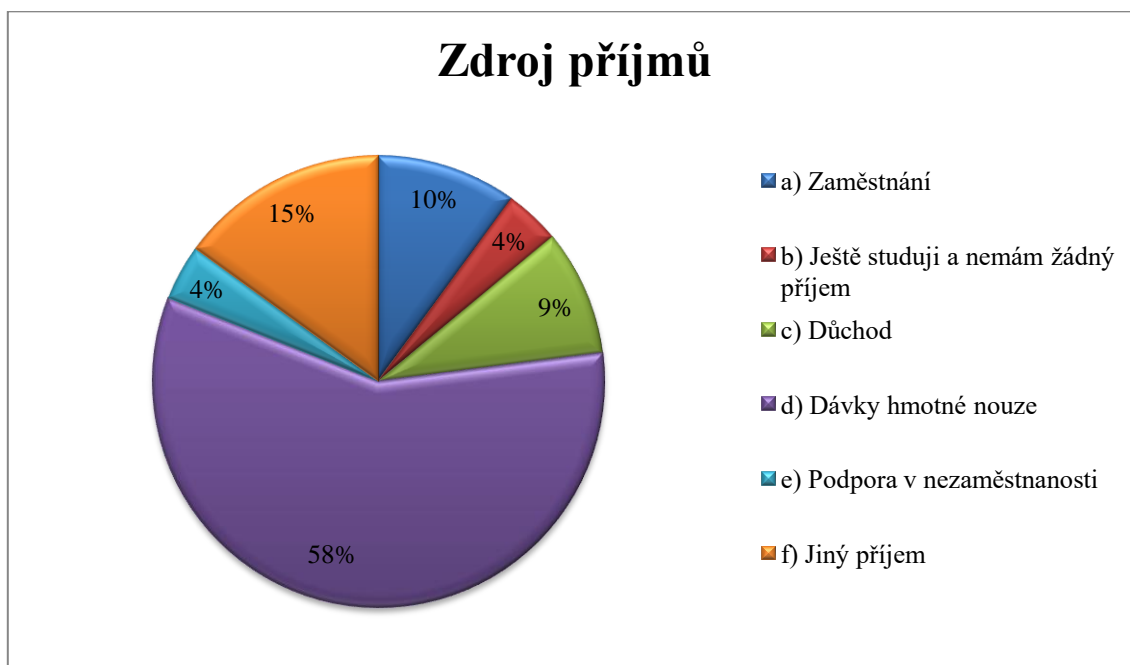
Graf č. 3 Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů

Zdroj: vlastní

Zdroj příjmu

Na grafu číslo 4 je patrné jaký zdroj příjmů, mají obyvatelé sociálně vyloučených lokalit. Největší procento dotazovaných uvedlo do dotazníku, že pobírá dávky hmotné nouze, tito obyvatelé sociálně vyloučených lokalit mohou pobírat i jiné dávky, které jsou vypláceny z úřadu práce. Více jak šedesát lidí se řadilo do této kategorie, kterou tvořilo 58 %.

Podporu v nezaměstnanosti uvedli 4 respondenti, což znamená, že tito respondenti byli zaměstnáni, o práci přišli a podporu v nezaměstnanosti pravděpodobně nepobírají déle jak půl roku, jelikož délka výplaty této dávky se odvíjí od věku žadatele. Několik respondentů uvedlo, že má zaměstnání nebo důchod (invalidní, starobní či pozůstalostní). Jelikož věková kategorie respondentů byla i 15 – 18 let, někteří uvedli, že ještě studují a žádný příjem nemají. Několik respondentů uvedlo, že mají jiný příjem, což může znamenat, že pobírají pěstounské dávky nebo rodičovský příspěvek.



Graf č. 4 Příjem respondentů

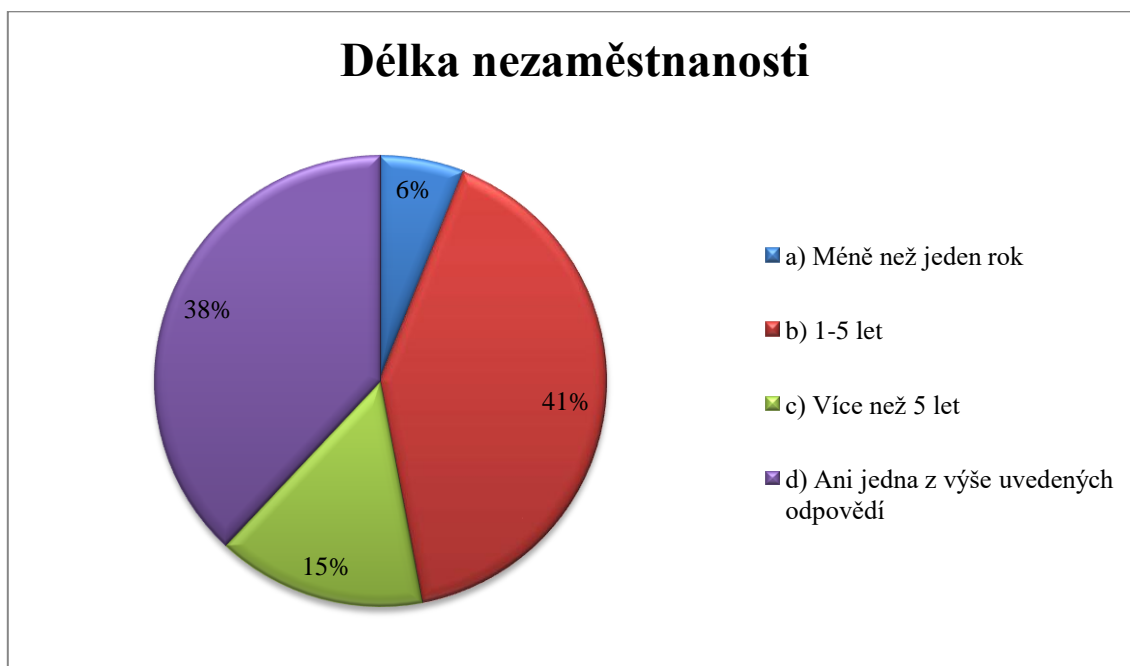
Zdroj: vlastní

Délka nezaměstnanosti

Na grafu číslo 4 je vidět jaký zdroj příjmu mají respondenti a velké procento dotazovaných uvedlo, že pobírají dávky hmotné nouze. Proto s grafem číslo 4 souvisí i graf číslo 5, který nám ukazuje, jak dlouho jsou dotazovaní bez zaměstnání.

Nejvíce respondentů v této otázce odpovědělo, že jsou nezaměstnaní 1 – 5 let. Šestnáct obyvatel sociálně vyloučených lokalit ve Slaném a okolí odpovědělo, že jsou bez zaměstnání více než 5 let. Velké procento lidí odpovědělo, že ani jedna z uvedených odpovědí není správná, do této skupiny lidí se řadili převážně studenti, lidé pobírající důchod anebo lidé, kteří uvedli v dotazníku, u otázky číslo jedna, že zaměstnání mají.

Do této skupiny by se ještě mohly řadit matky pobírající rodičovský příspěvek. Graf číslo 5 ukazuje, jak dlouho jsou respondenti nezaměstnaní.



Graf č. 5 Délka nezaměstnanosti

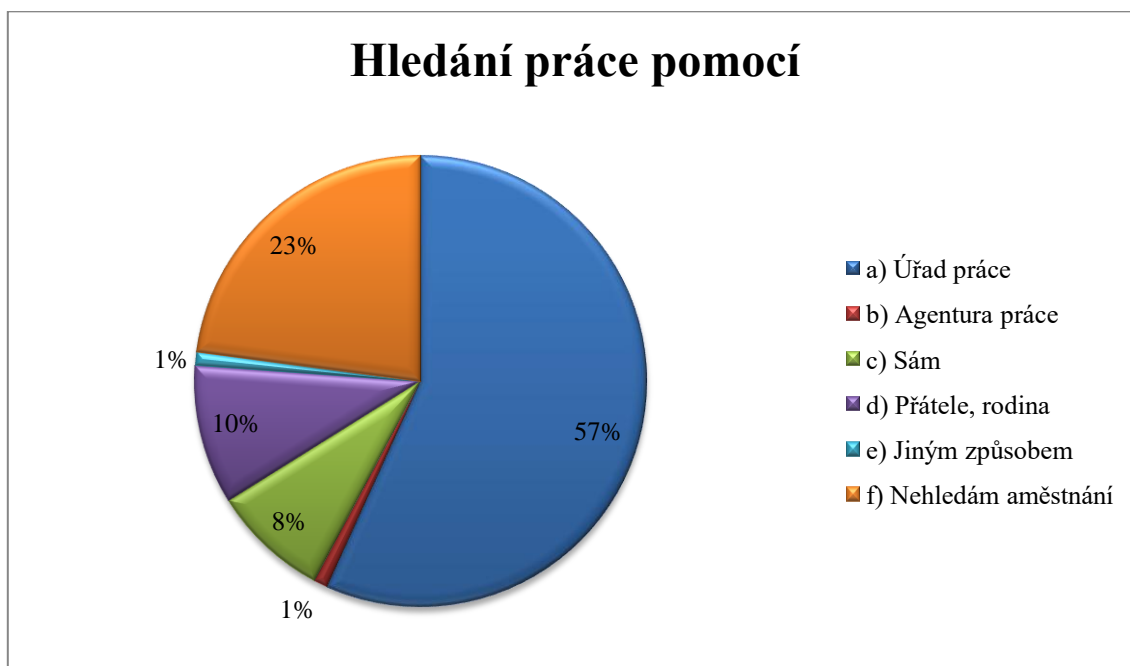
Zdroj: vlastní

Kdo Vám pomáhá sehnat zaměstnání?

Otázka číslo tři v dotazníkovém šetření se také týká nezaměstnanosti, souvisí tudíž s předchozí otázkou. V této otázce jsem se respondentů ptala, prostřednictvím koho hledají zaměstnání. Je pravděpodobné, že pro ně může být více odpovědí správných, avšak jeden způsob hledání zaměstnání u každého převažuje, u všech otázek bylo možné zakroužkovat jen jednu odpověď. Nejčastější odpovědí bylo, že hledají pomocí úřadu práce, tuto odpověď zvolilo 57 % dotazovaných, což je 60 respondentů. Je pravděpodobné, že jsou to ti, kteří pobírají dávky v hmotné nouzi, jelikož tito respondenti musejí s úřadem práce při hledání zaměstnání spolupracovat.

Druhou nejčastěji vyplněnou odpovědí bylo, že respondent zaměstnání nehledá, takto odpovídali například studenti a lidé pobírající důchod, což je logické. Tuto odpověď mohly dát i matky, které pobírají rodičovský příspěvek nebo pěstouni. Někteří respondenti se při hledání zaměstnání obrací na rodinu a přátele nebo se převážně spoléhají sami na sebe. Jen jedno procento dotazovaných uvedlo, že se obrátilo na

agenturu práce nebo hledá zaměstnání jiným způsobem, jedno procento znamená, že takto odpověděl jen jeden respondent. Výsledky této otázky jsou vidět na grafu číslo 6.



Graf č. 6 Koho respondenti žádají o pomoc při hledání zaměstnání

Zdroj: vlastní

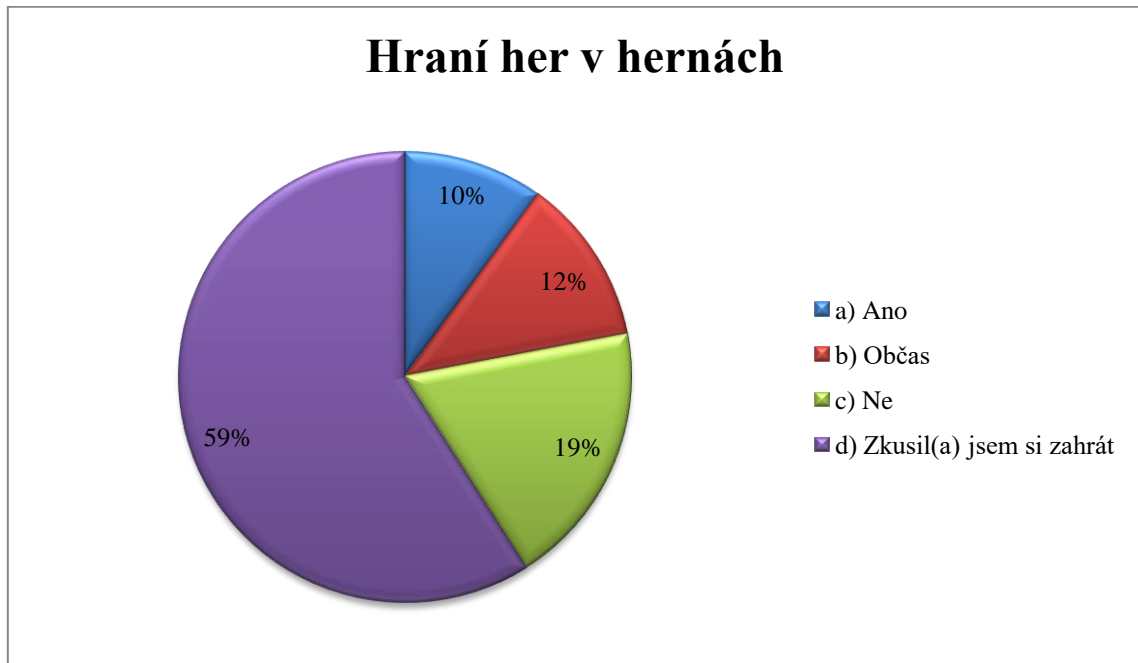
Hraní hazardních her ve vyloučených lokalitách

Další část dotazníkového šetření se zabývala hraním hazardních her. Hraní hazardních her je poměrně často vyskytující se sociálně patologický jev ve vyloučených lokalitách. Stává se, že obyvatelé těchto lokalit na hraní hazardních her používají peníze z různých sociálních dávek.

První z otázek vztahující se k hazardnímu hraní byla položena, abych zjistila, kolik lidí herny navštěvuje. Hazardní hry se však dají hrát například online a lidé nemusí do žádné z heren ani vstoupit. Zjistila jsem, že nejvíce respondentů odpovědělo, že hernu někdy v životě navštívilo. Tuto odpověď zvolilo 59 % dotazovaných, což bylo 62 respondentů. Další nejčastěji zvolenou odpovědí bylo, že respondent hernu nenavštěvuje a tuto odpověď uváděly hlavně ženy, takto odpovědělo 19 % dotazovaných. Zbýlých 22 % respondentů odpovědělo, buď že herny navštěvuje nebo občas navštěvuje. Tyto odpovědi byly zaznamenány převážně u mužské populace.

Graf číslo 7 zobrazuje, zda lidé ze sociálně vyloučených lokalit navštěvují herny. Tento sociálně patologický jev také ovlivňuje to, zda se herny v okolí sociálně vyloučených

lokalit nacházejí. Ve Slaném se několik heren nachází a z výzkumu vyplývá, že přibližně 80 % dotazovaných hernu někdy navštívilo, někteří chodí častěji a skoro 20 % respondentů uvedlo, že v herně nikdy nebyli. Město Slaný se pokusilo vyhláškou hraní hazardních her omezit, což se částečně povedlo.



Graf č. 7 Návštěvnost heren

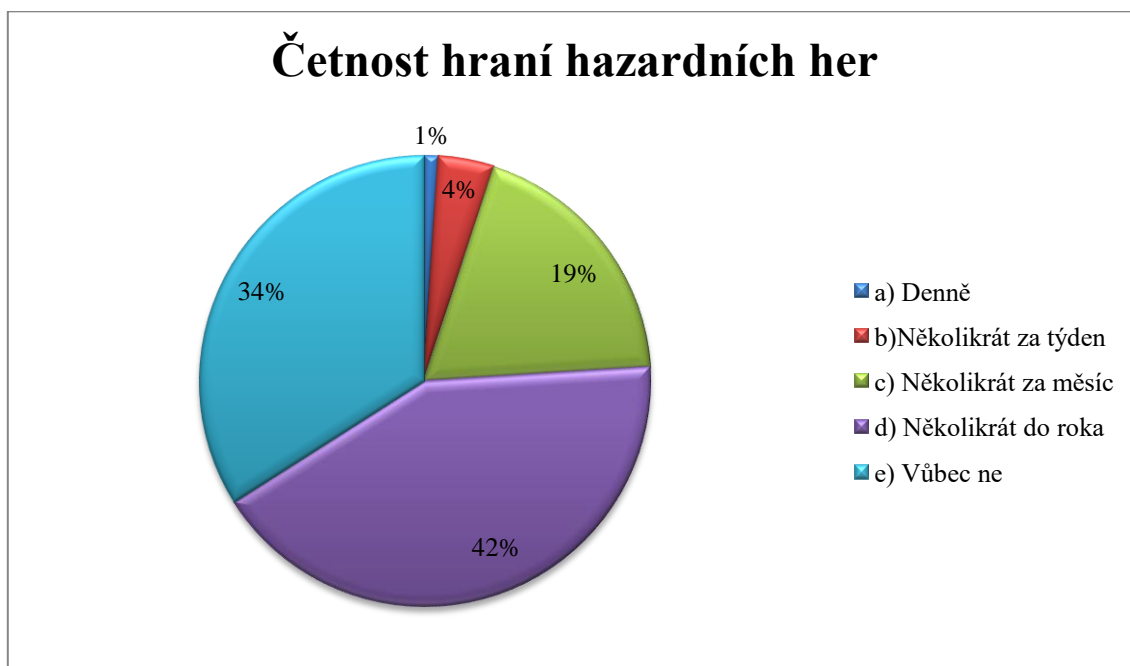
Zdroj: vlastní

Následující otázka v dotazníku měla zjistit, jak často respondenti hazardní hry hrají. Jak jsem již výše uvedla, respondenti nemusí do heren přímo chodit, aby mohli hrát hazardní hry. Ty se dají hrát online nebo respondenti mohou sázet na různá sportovní utkání, hrát karetní hry o peníze nebo kupovat například losy.

Pouze jeden respondent uvedl, že hazardní hry hraje každý den. Nejvíce respondentů uvedlo, že hrají několikrát do roka, bylo to 42 % respondentů, což bylo 44 obyvatel sociálně vyloučených lokalit. Velké procento obyvatel výše uvedených lokalit uvedlo, že hazardní hry nehraje, je pravděpodobné z předchozí otázky, že hernu někdy navštívili, alespoň někteří z těchto dotazovaných. Avšak hraní těchto her je s největší pravděpodobností moc nezaujalo a tyto hry nadále nevyhledávají. Z provedeného dotazníku vyplynulo, že převážně ženy odpovídaly, že hazardní hry vůbec nehrají.

Pár obyvatel uvedlo, že hazardní hry hrají několikrát do týdne a 19 % lidí uvedlo, že hrají několikrát za měsíc. Z dotazníku dále vyplynulo, že tuto odpověď volili převážně muži. Z dotazníku jsem dále zjistila, že během posledních 12 měsíců 66 % obyvatel

sociálně vyloučených lokalit hrálo hazardní hry. Tyto výsledky znázorňuje graf číslo 8, který jsem vytvořila.



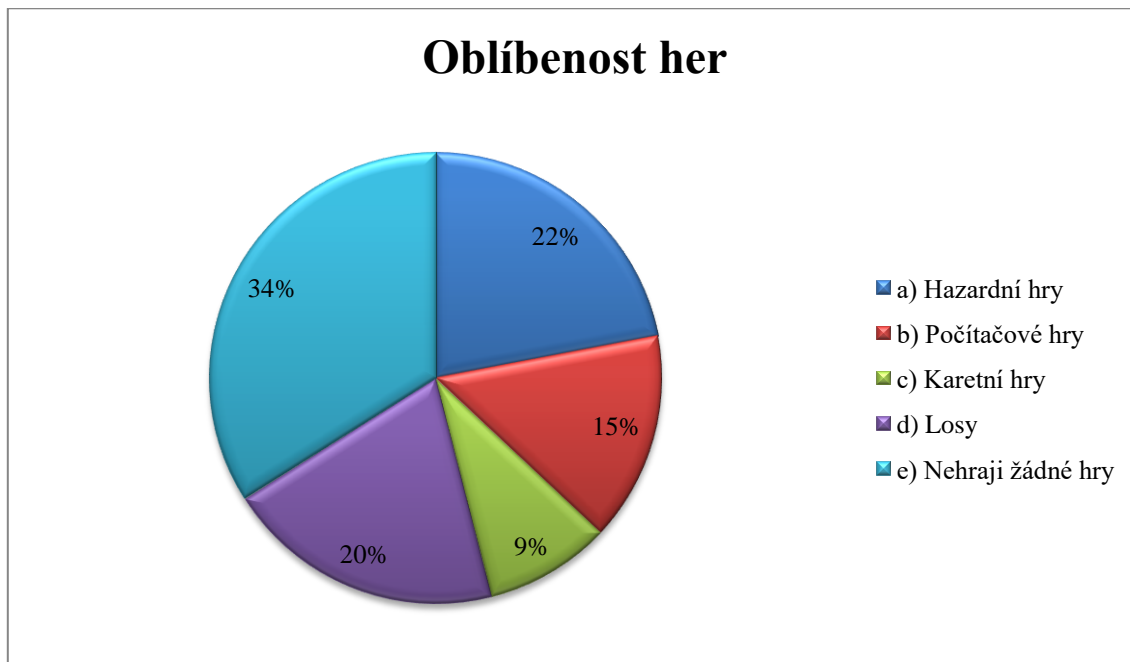
Graf č. 8 Četnost hraní hazardních her

Zdroj: vlastní

Dále mě zajímalo, jaké hazardní hry jsou u těchto obyvatel nejvíce zastoupeny, což mi zodpověděla otázka číslo šest v dotazníku. Odpověď na tuto otázku byla dosti různorodá. Největší procento obyvatel sociálně vyloučených lokalit uvedlo, že nehrají žádné hry, bylo to 34 % respondentů a toto číslo se shodovalo s předchozí otázkou, kde stejné procento lidí uvedlo, že hazardní hry vůbec nehrají. Tuto odpověď uváděly hlavně ženy.

Zbýlých 66 % obyvatel uvedlo, že nějaké hry hrají a jejich odpovědi byly různorodé. O něco málo více respondentů uvedlo, že hraje hazardní hry a pouze o dva respondenty méně uvedlo hraní losů. Z výsledků dotazníku tedy vyplynulo, že 23 respondentů uvedlo, že hraje hazardní hry a 21 respondentů uvedlo, že rádi kupují losy. Odpověď hazardní hry odpovídali převážně muži.

Mladší respondenti odpovídali v dotazníku, že rádi hrají počítačové hry. Tuto odpověď uvedlo 16 dotazovaných, což je 15 % respondentů a byli mladšího věku. Karetní hry má podle výsledků výzkumu rádo pouze 9 % dotazovaných. Výsledky této otázky, která byla položena v dotazníku, jsou zobrazeny na grafu číslo 9.



Graf č. 9 Oblíbenost různých her

Zdroj: vlastní

Poslední otázka, která se týkala hazardních her, měla zodpovědět, kolik respondenti utratí měsíčně za hraní hazardních her. Nejvíce respondentů odpovědělo, že měsíčně utratí za hraní hazardních her maximálně 500,- Kč, což bylo 76 % dotazovaných. Přepokládala jsem, že lidé ze sociálně vyloučených lokalit budou za hazardní hry utrácet více peněz. Je možné, že někteří z nich nechtěli přiznat, kolik ve skutečnosti utratí.

Z grafu číslo 10 je dále patrné, že druhou nejčastější odpovědí bylo, že respondent utratí 501,- Kč až 1000,- Kč měsíčně, takto odpovědělo 19 % respondentů, což je 20 lidí. Zbylé dvě odpovědi uvedlo malé množství dotazovaných. Výsledky této otázky, která byla položena v dotazníku, jsou zobrazeny na grafu číslo 10.



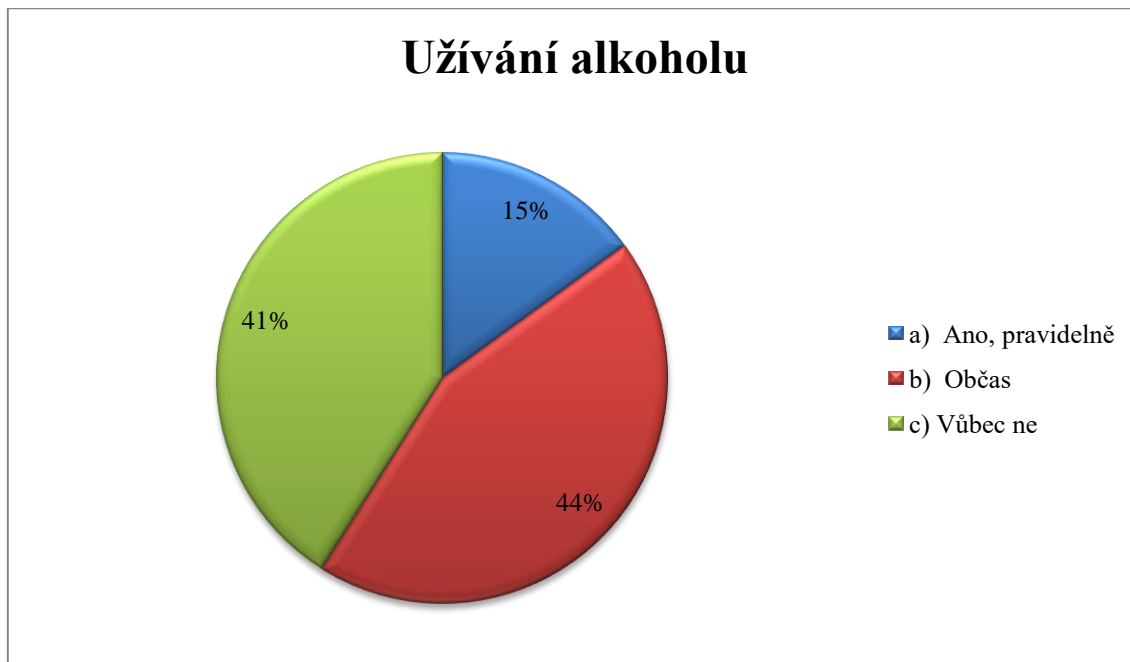
Graf č. 10 Peníze utracené za hraní hazardních her

Zdroj: vlastní

Pití alkoholu ve vyloučených lokalitách

Další otázka v dotazníku se týká pití alkoholu ve vyloučených lokalitách ve Slaném a jeho okolí. Velké procento dotazovaných odpovědělo, že nepije vůbec, tuto odpověď zvolilo 43 respondentů, což je 41 % respondentů. Z dotazníku bylo dále vyhodnoceno, že tuto odpověď zakroužkovalo více žen, než mužů. Nejvíce dotazovaných odpovědělo, že alkohol pije občas, to bylo 44 % respondentů, 46 lidí.

K pravidelnému užívání alkoholu se přiznalo 16 % respondentů. Více respondentů bylo mužského pohlaví a to celých 13 % a pouze 3 % žen. Výsledky této otázky jsou zobrazeny na grafu číslo 11.

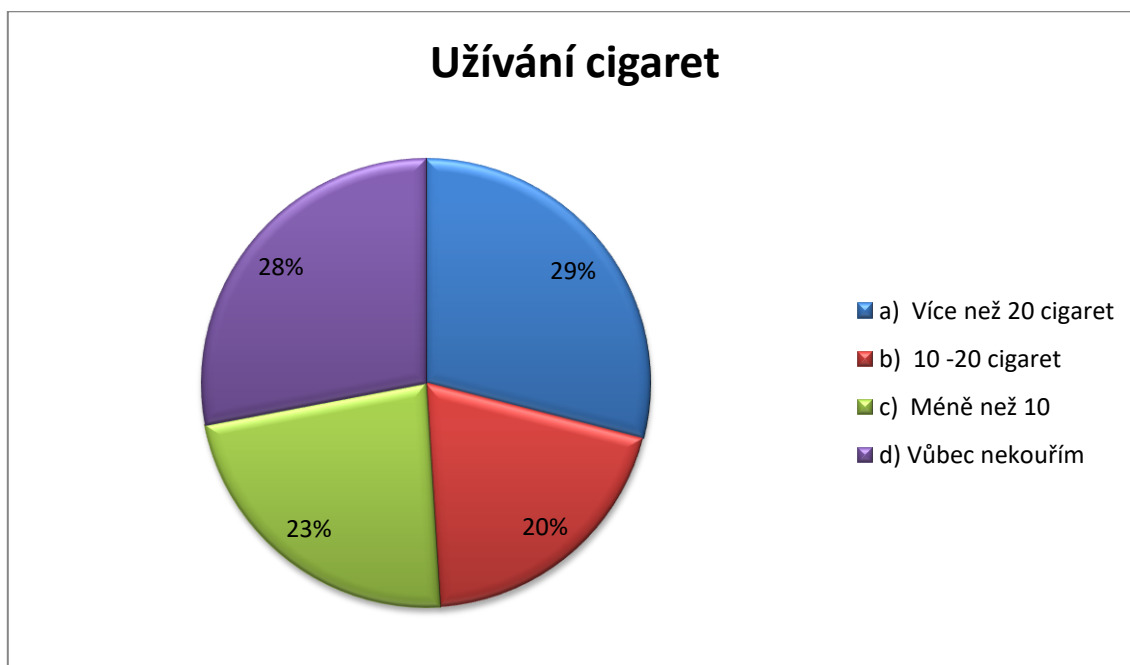


Graf č. 11 Užívání alkoholu

Zdroj: vlastní

Rozšířenost cigaret, jako sociálně patologického jevu

Cigarety a alkohol často laická veřejnost nepovažuje za sociálně patologický jev. Pravdou však je, že tento jev je hojně zastoupen jak v sociálně vyloučených lokalitách, tak i mezi ostatními obyvateli republiky. Otázka číslo 9 v dotazníku má zjistit, kolik obyvatel sociálně vyloučených lokalit kouří cigarety a jaké množství cigaret denně vykouří. Odpověď na tuto otázku mě překvapila, jelikož 29 % dotazovaných uvedlo, že vykouří více než 20 cigaret denně. O něco méně respondentů uvedlo, že nekouří vůbec, bylo to 28 %. Dle výsledků dotazníku 20 % respondentů uvedlo, že vykouří 10 - 20 cigaret denně. Méně než 10 cigaret vykouří 23 % dotazovaných. Výsledky této otázky jsou zobrazeny na grafu číslo 12.



Graf č. 12 Užívání cigaret

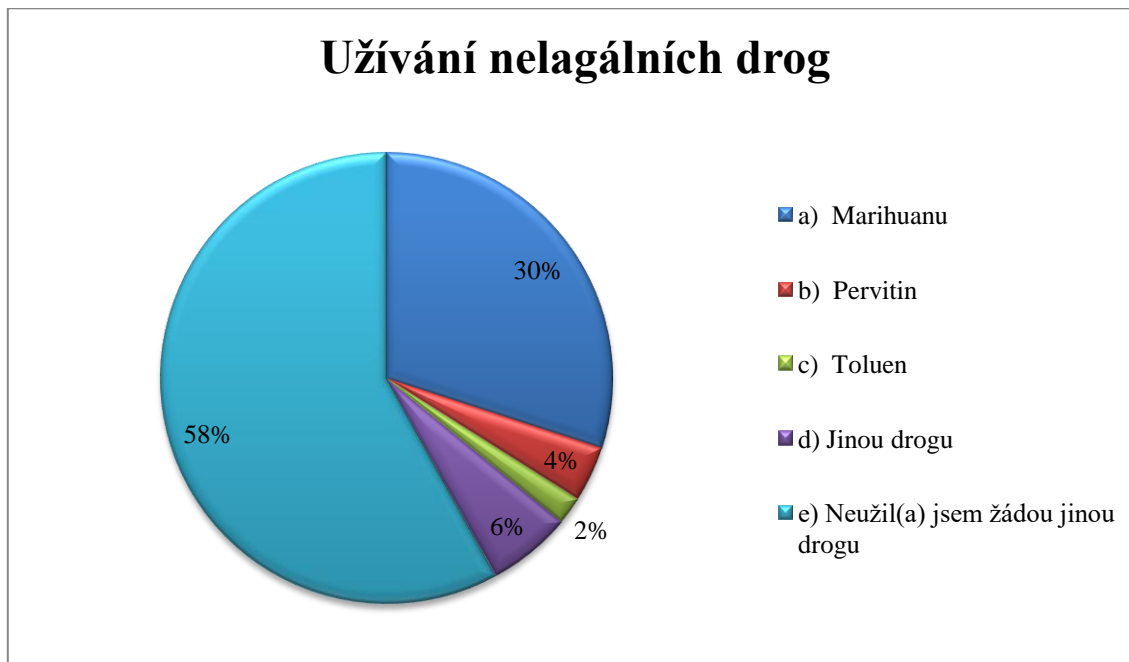
Zdroj: vlastní

Užívání drog ve vyloučených lokalitách

Zkušenost s marihuanou přiznalo 30 % respondentů, což je velké procento, ale myslím, že ne tolik překvapující, jelikož marihuana je celkem snadno dostupná, oproti jiným drogám a je považována za takzvaně měkkou drogu. Marihuaně se také říká vstupní nebo startovací droga, avšak neznámá, že všichni uživatelé marihuany začnou užívat tvrdší drogy. Dle mého názoru je pro uživatele také drogou cenově dostupnou.

Je možné, že někteří respondenti mohli mít zkušenost s více než s jednou z uvedených drog. Ve Slaném je známo, že se zde nacházela varna pervitinu, kterou policie odhalila. Takže kromě uživatelů drog, zde byli také výrobci drog.

Pervitin, toluen a jinou drogu uvedlo dohromady 12 % respondentů, přesné procentuální rozdělení je znázorněno na grafu číslo 13. Nejpočetnější skupinou byli respondenti, kteří uvedli, že s drogou nemají žádné zkušenosti, tuto odpověď uvedlo celkem 58 % respondentů, což je 61 lidí těchto výše uvedených lokalit.



Graf č. 13 Užívání drog

Zdroj: vlastní

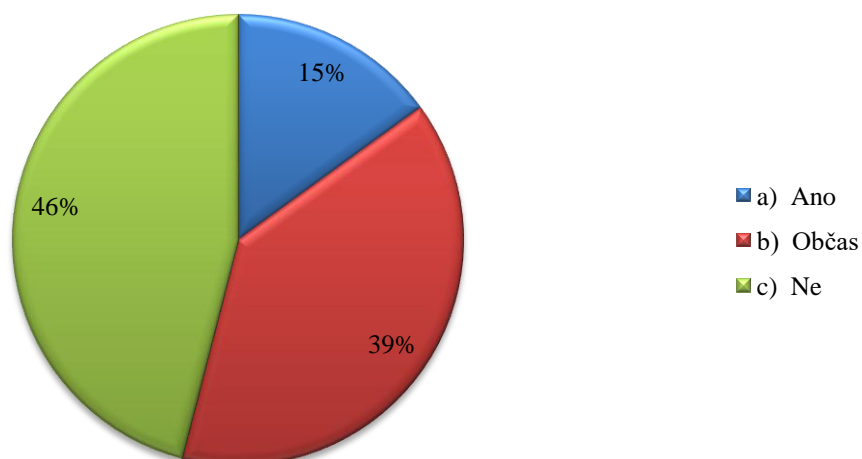
Kriminalita v sociálně vyloučených lokalitách

Dalších několik otázek uvedených v dotazníku se týká kriminality v sociálně vyloučených lokalitách. První z těchto otázek se neptala na osobu respondenta, ale na to, zda si všímá kriminálního jednání ve svém okolí. Takto položenou otázku je dle mého názoru jednodušší zodpovědět, než kdyby se přímo týkala respondenta.

Více jak polovina respondentů uvedla, že se s kriminalitou někdy v okolí bydliště setkali, to uvedlo 54 % dotazovaných. Z toho 39 % uvedlo, že se s kriminálním jednáním setkávají občas a 15 % uvedlo, že ano, což znamená, že toto jednání neshledávají pouze občasným, avšak celkem častým jevem.

O nepatrně méně dotazovaných odpovědělo, že se s kriminálním jednáním v těchto oblastech nesešlo, 46 % respondentů takto odpovídalo. Výsledky této odpovědi jsou zaznamenány na grafu číslo 14.

Kriminalita ve vyloučených lokalitách

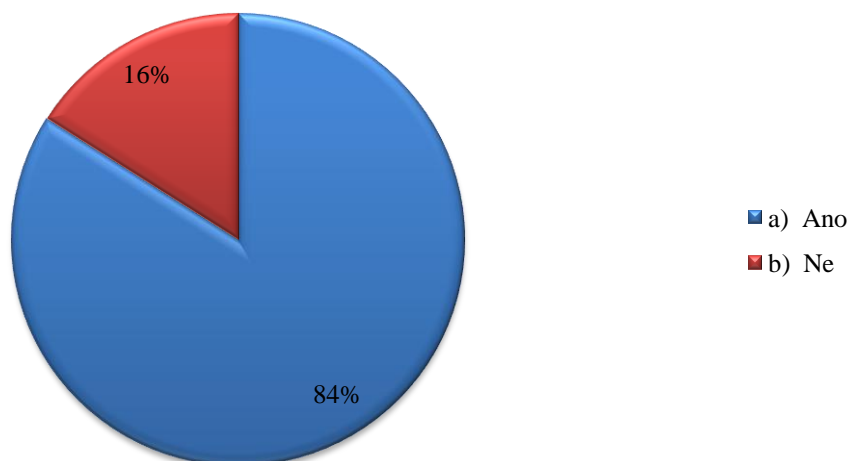


Graf č. 14 Kriminalita ve vyloučených lokalitách

Zdroj: vlastní

Další otázka v dotazníku se již vztahovala na osobu dotazovaného. Ptala jsem se respondentů, zda mají čistý trestní rejstřík. Většina dotazovaných samozřejmě odpověděla na tuto otázku ano, což bylo 84 % dotazovaných. I tak mě velice překvapilo, že 16 % respondentů odpovědělo, že nemají čistý trestní rejstřík. Tuto odpověď napsali převážně muži. Odpověď na tuto otázku zobrazuje graf číslo 15.

Čistý trestní rejstřík



Graf č. 15 Čistý trestní rejstřík u respondentů

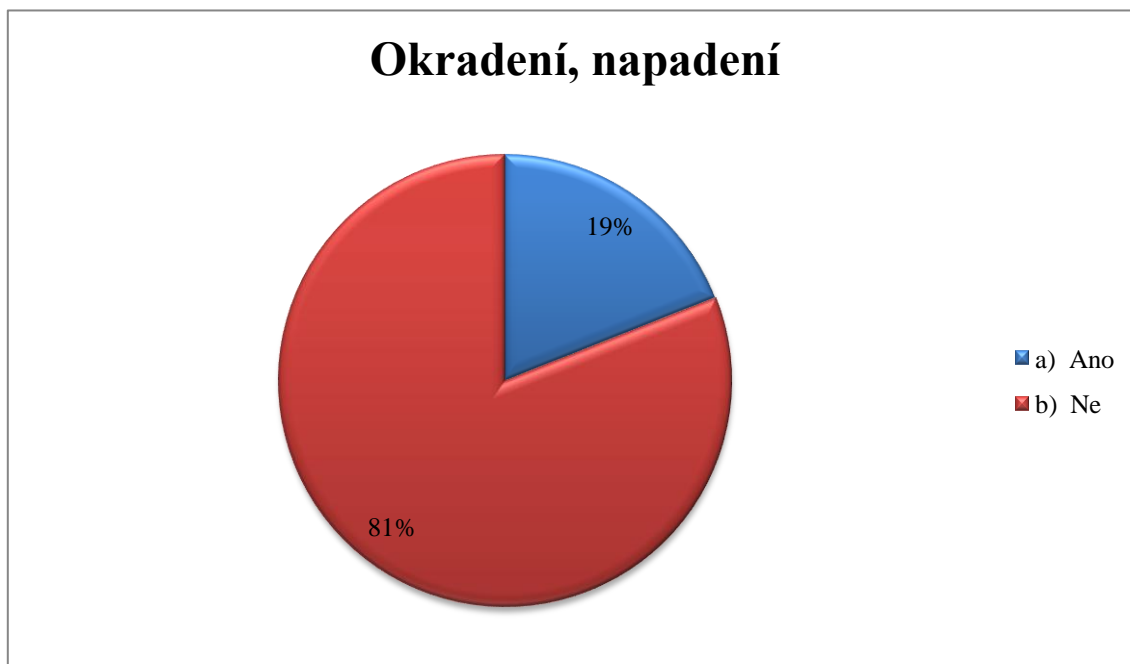
Zdroj: vlastní

Další otázka přímo souvisela s předchozí a to, zda mají tito respondenti kvůli svému trestnímu rejstříku problém sehnat zaměstnání. Překvapilo mě, že všichni dotazovaní shledávali problém v tom, že mají záznam v rejstříku a udávali, že jim to ztěžuje najít si zaměstnání. Určitě je to v takovém případě ztížené, zaměstnání sehnat, avšak nemyslím, že nemožné. Nemusel to být jediný důvod, proč nemohli tito dotazovaní zaměstnání sehnat. Z celkového počtu dotazovaných, uvedlo 16 %, že si myslí, že jim záznam v trestním rejstříku znesnadňuje najít zaměstnání, ostatní mají dle předchozí otázky čistý trestní rejstřík. Vyhodnocení této otázky zobrazuje graf číslo 16.



Graf č. 16 Komplikuje záznam v rejstříku trestů sehnat zaměstnání Zdroj: vlastní

Poslední otázka, která se týkala kriminálního jednání, byla zaměřena na to, jestli byl dotazovaný někdy okraden, či někým jiným napaden. Necelá pětina obyvatel těchto sociálně vyloučených lokalit uvedla, že byla okradena, či napadena, přesně takto odpovědělo 19 % respondentů, což bylo 20 obyvatel těchto lokalit. Větší procento odpovědělo, že napadeno, ani okradeno nebylo, což znamená, že takto odpovědělo zbylých 81 %. Odpověď na tuto otázku je zobrazena na grafu číslo 17.

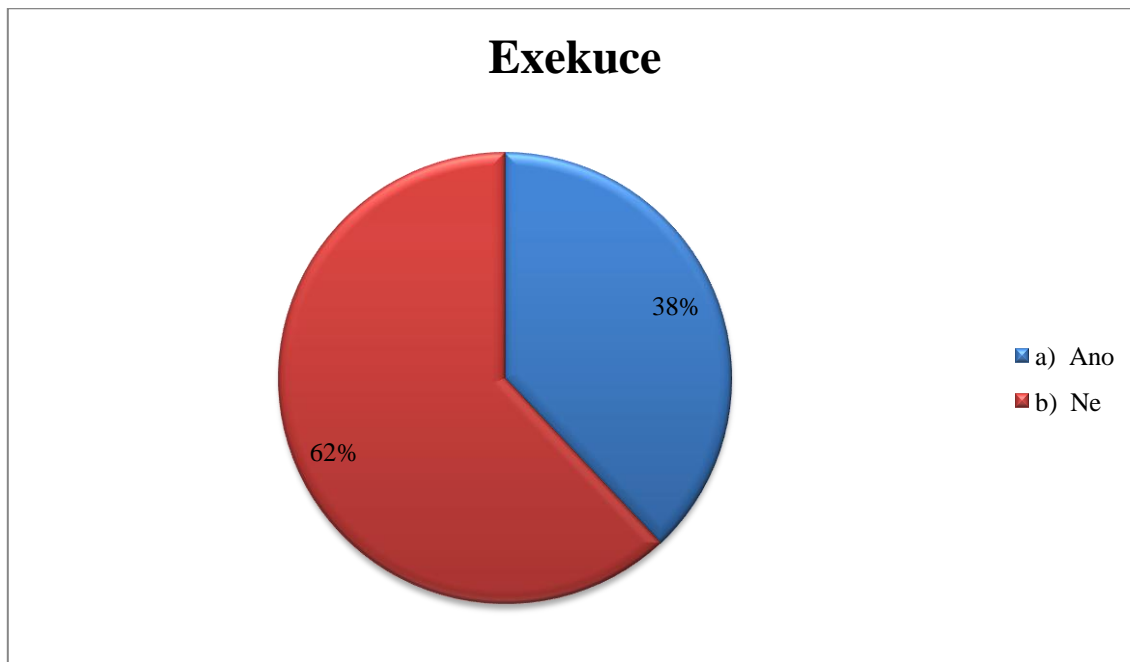


Graf č. 17 Četnost okradených a napadených lidí

Zdroj: vlastní

Exekuce ve vyloučených lokalitách

Již z teoretické části této práce je mi známo, že exekuce v těchto lokalitách je celkem častý jev. Dokonce rodiny mívají více než jednu exekuci. Větší procento dotazovaných uvedlo, že žádnou exekuci nemají, tuto odpověď zakroužkovalo 62 % dotazovaných a 38 % dotazovaných odpovědělo, že nějakou exekuci mají. Z teoretické části vyplývá, že exekuci by mělo mít více obyvatel těchto lokalit, avšak někteří o nich dle sociálních pracovníků ani nevědí. Odpověď respondentů je vidět na grafu číslo 18.



Graf č. 18 Exekuce ve vyloučených lokalitách

Zdroj: vlastní

Prostituce v těchto lokalitách

Poslední otázkou v dotazníku bylo, zda se respondenti setkali s prostitucí v bezprostřední blízkosti svého bydliště. Na tuto otázku všichni dotazovaní odpověděli, že ne.

4.1 Statistické testování hypotéz

Hypotézy H1 byly testovány pomocí chí-kvadrát testu, který byl proveden v programu SPSS.

H1a: Nezaměstnanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit má vliv na hraní hazardních her v hernách v těchto lokalitách.

Tabulka 1 Souvislost mezi nezaměstnaností a hraním hazardních her

	Navštěvují herny	Nenavštěvují herny	Součet
Nezaměstnaní	17	48	65
Zaměstnaní	6	34	40

Součet	23	82	105
--------	----	----	-----

Zdroj: vlastní

$p = 0,228$

Testováním této hypotézy nebyla prokázána významná souvislost mezi nezaměstnaností obyvatel v sociálně vyloučených lokalitách a hraním hazardních her. Výsledky testování jsou uvedeny v tabulce 1.

H1b: Nezaměstnanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit má vliv na užívání alkoholu v těchto lokalitách.

Tabulka 2 Souvislost mezi nezaměstnaností a užíváním alkoholu

	Piji alkohol	Nepiji alkohol	Součet
Nezaměstnanost	45	20	65
Zaměstnanost	17	23	40
Součet	62	43	105

Zdroj: vlastní

$p = 0,006$; hodnota chí-kvadrátu je 7,314

Testováním této hypotézy se prokázala menší pravděpodobnost než 5 % (konkrétně vyšlo 0,6 %). Z výsledků vyplývá, že hypotéza byla pomocí statistiky potvrzena a znamená to, že nezaměstnanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit má vliv na užívání alkoholu v těchto lokalitách. Výsledky testování jsou uvedeny v tabulce 2.

H1c: Nezaměstnanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit má vliv na kouření cigaret v těchto lokalitách.

Tabulka 3 Souvislost mezi nezaměstnaností a kouřením cigaret

	Nekouřím	Kouřím	Součet
Nezaměstnanost	11	54	65

Zaměstnanost	18	22	40
Součet	29	76	105

Zdroj: vlastní

$p = 0,002$; hodnota chí-kvadrátu je 9,672

Testováním této hypotézy se prokázala menší pravděpodobnost než 5 % (konkrétně vyšlo 0,2 %). Z výsledků vyplývá, že hypotéza byla pomocí statistiky potvrzena a znamená to, že nezaměstnanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit má vliv na kouření cigaret v těchto lokalitách. Výsledky testování jsou uvedeny v tabulce 3.

H1d: Nezaměstnanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit má vliv na užívání drog v těchto lokalitách.

Tabulka 4 Souvislost mezi nezaměstnaností a užíváním drog

	Neužívám drogy	Užívám drogy	Součet
Nezaměstnanost	31	34	65
Zaměstnanost	30	10	40
Součet	61	44	105

Zdroj: vlastní

$p = 0,00$; hodnota chí-kvadrátu je 7,513

Testováním této hypotézy se prokázala menší pravděpodobnost než 5 % (konkrétně vyšlo 0,0 %). Z výsledků vyplývá, že hypotéza byla pomocí statistiky potvrzena a znamená to, že nezaměstnanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit má vliv na užívání drog v těchto lokalitách. Výsledky testování jsou uvedeny v tabulce 4.

H1e: Nezaměstnanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit má vliv na záznam v rejstříku trestů u obyvatel těchto lokalit.

Tabulka 5 Souvislost mezi nezaměstnaností a záznamem v rejstříku trestů

	Záznam v rejstříku trestů	Bez záznamu v rejstříku trestů	Součet
Nezaměstnanost	50	15	65
Zaměstnanost	38	2	40
Součet	88	17	105

Zdroj: vlastní

$$p = 0,012$$

Testováním této hypotézy nebyla prokázána významná souvislost mezi nezaměstnaností obyvatel v sociálně vyloučených lokalitách a záznamem v rejstříku trestů. Výsledky testování jsou uvedeny v tabulce 5.

H1f: Nezaměstnanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit má vliv na výskyt exekucí v těchto lokalitách.

Tabulka 6 Souvislost mezi nezaměstnaností a exekucemi

	Mám exekuci	Nemám exekuci	Součet
Nezaměstnanost	35	30	65
Zaměstnanost	5	35	40
Součet	40	65	105

Zdroj: vlastní

$$p = 0,000; \text{ hodnota chí-kvadrátu je } 17,779$$

Testováním této hypotézy se prokázala menší pravděpodobnost než 5 % (konkrétně vyšlo 0,0 %). Z výsledků vyplývá, že hypotéza byla pomocí statistiky potvrzena a znamená to, že nezaměstnanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit má vliv na exekuce v těchto lokalitách. Výsledky testování jsou uvedeny v tabulce 6.

Hypotézy H2 byly testovány pomocí t-testu dvou nezávislých skupin, který byl proveden v programu SPSS. U těchto hypotéz musela být varianta 4 transformována do varianty 3, jelikož by bylo málo četností. Výsledky v tabulkách jsou zaokrouhleny na tři desetinná místa.

H2a: Vzdelanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit má vliv na hraní hazardních her v hernách v těchto lokalitách.

Tabulka 7 Souvislost mezi vzdělaností a hraním hazardních her

	Herny	N	Průměr	Std.
Vzdělání	Navštěvuji	23	1,870	,626
	Nenavštěvuji	82	2,256	,682

Zdroj: vlastní

$p = 0,015$

Testováním této hypotézy nebyla prokázána významná souvislost mezi vzdělaností obyvatel v sociálně vyloučených lokalitách a hraním hazardních her. Výsledky testování jsou uvedeny v tabulce 7.

H2b: Vzdelanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit má vliv na užívání alkoholu v těchto lokalitách.

Tabulka 8 Souvislost mezi vzdělaností a užíváním alkoholu

	Užívání alkoholu	N	Průměr	Std.
Vzdělání	ano	62	1,968	,600
	ne	43	2,465	,702

Zdroj: vlastní

$p = 0,000$; $t = -3,896$

Z výsledků vyplývá, že hypotéza byla pomocí statistiky potvrzena a znamená to, že vzdělanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit má vliv na užívání alkoholu v těchto lokalitách. Výsledky testování jsou uvedeny v tabulce 8.

H2c: Vzdělanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit má vliv na kouření cigaret v těchto lokalitách.

Tabulka 9 Souvislost mezi vzdělaností a kouřením cigaret

	Kouření cigaret	N	Průměr	Std.
Vzdělání	ne	29	2,897	,310
	ano	76	1,895	,579

Zdroj: vlastní

$p = 0,000$; $t = 8,827$

Z výsledků vyplývá, že hypotéza byla pomocí statistiky potvrzena a znamená to, že vzdělanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit má vliv na kouření cigaret v těchto lokalitách. Výsledky testování jsou uvedeny v tabulce 9.

H2d: Vzdělanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit má vliv na užívání drog v těchto lokalitách.

Tabulka 10 Souvislost mezi vzdělaností a užíváním drog

	Užívání drog	N	Průměr	Std.
Vzdělání	ne	61	2,459	,621
	ano	44	1,773	,565

Zdroj: vlastní

$p = 0,000$; $t = 5,799$

Z výsledků vyplývá, že hypotéza byla pomocí statistiky potvrzena a znamená to, že vzdělanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit má vliv na užívání drog v těchto lokalitách. Výsledky testování jsou uvedeny v tabulce 10.

H2e: Vzdelanost obyvateľ sociálne vyloučených lokalít má vliv na záznam v rejstříku trestů u obyvateľ těchto lokalít.

Tabulka 11 Souvislost mezi vzdelaností a záznamem v rejstříku trestů

	Čistý trestní rejstřík	N	Průměr	Std.
Vzdělání	ano	88	2,237	,678
	ne	17	1,824	,636

Zdroj: vlastní

$p = 0,22$

Testováním této hypotézy nebyla prokázána významná souvislost mezi vzdelaností obyvateľ v sociálně vyloučených lokalitách a záznamem v rejstříku trestů. Výsledky testování jsou uvedeny v tabulce 11.

H2f: Vzdelanost obyvateľ sociálně vyloučených lokalít má vliv na výskyt exekucí v těchto lokalitách.

Tabulka 12 Souvislost mezi vzdelaností a exekucemi

	Exekuce	N	Průměr	Std.
Vzdělání	ano	40	1,675	,526
	ne	65	2,477	,589

Zdroj: vlastní

$p = 0,000$; $t = - 7,246$

Z výsledků vyplývá, že hypotéza byla pomocí statistiky potvrzena a znamená to, že vzdelanost obyvateľ sociálně vyloučených lokalít má vliv na výskyt exekucí v těchto lokalitách. Výsledky testování jsou uvedeny v tabulce 12.

5 Diskuse

Cílem bakalářské práce bylo zmapovat výskyt sociálně patologických jevů, které se nacházejí ve vyloučených lokalitách ve Slaném a jeho okolí. Dále jsem chtěla zjistit, jaký má vliv nezaměstnanost a vzdělanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit na výskyt sociálně patologických jevů.

Výsledky výzkumu dokázaly, že vzdělanost a nezaměstnanost může mít vliv na některé sociálně patologické jevy (například na užívání alkoholu a jiných návykových látek), které se vyskytují ve vyloučených lokalitách ve Slaném. Naopak na některé sociálně patologické jevy nezaměstnanost a vzdělanost ve vyloučených lokalitách neměla dle výzkumu vliv (např. na hraní hazardních her v těchto lokalitách).

Výzkum měl souvislost s nezaměstnaností a vzdělaností obyvatel, kteří žijí ve vyloučených lokalitách. Obyvatelé města často vnímají sociálně vyloučené lokality, jako „romské“, což v některých případech není vůbec pravda, ze zkušeností, které jsem získala, během praxe vím, že v těchto lokalitách nebydlí pouze Romové.

Při vyhodnocování výsledků dotazníkového šetření jsem zjistila, že 67 % obyvatel těchto lokalit dosáhlo nanejvýše základního vzdělání. Z toho 16 % těchto lidí nedokončilo ani základní vzdělání. Věděla jsem, že vzdělanost obyvatel těchto lokalit není velká, ale tyto výsledky mě překvapily. Čada (2015, s. 78) píše: *Předčasný odchod z primárního vzdělávání poskytovaného v rámci hlavního vzdělávacího proudu je u sociálně vyloučených dětí přibližně třináctkrát častější, než je celostátní průměr.*

Je alarmující, jakého nejvyššího vzdělání obyvatelé těchto lokalit ve většině případů dosahují. Avšak otázkou zůstává, zda je možné nějakým způsobem dosáhnout větší vzdělanosti v těchto vyloučených lokalitách a jak správně tyto lidi ke studiu motivovat. Bohužel se stalo, že někteří z dotazovaných sdělili, že neumí číst a psát a proto dotazník nemohou vyplnit. Mohla bych si myslet, že pouze dotazníky nechtěli vyplnit, avšak stává se, že nejsou schopni si vyplnit žádosti o určité dávky na úřadech, s takovými případy jsem se setkala.

Dle Čady (2015) pokud Romové v sociálně vyloučených lokalitách tvoří menšinu, lidí se základním vzděláním je v této lokalitě přibližně 70 %, pokud se však jedná, o čisté romské lokality počet obyvatel se základním vzděláním je ještě o něco větší.

Výzkum dále ukázal, že pouze 10 % obyvatel z těchto lokalit má peníze ze zaměstnání a dále se ukázalo, že většinou se jedná o muže, kteří mají středoškolské vzdělání s maturitní zkouškou nebo výuční list. Dle provedeného výzkumu je více jak polovina respondentů nezaměstnaná a pobírá dávky hmotné nouze. Patnáct procent respondentů uvedlo, že jsou nezaměstnaní déle než pět let.

Dle Křištofa (2006) vedla industrializace k tomu, že společnost postupně přestala potřebovat služby, které Romové nabízeli. Romy totiž bylo dříve preferovanou formou výdělečné činnosti trhovectví, popřípadě své pracovní síly nabízeli sedlákům. V době industrializace se však začali adaptovat na podmínky materiální chudoby, toto jednání vedlo k segregaci těchto obyvatel.

Moravec (2006) uvádí, že Romové, kteří žijí v sociálně vyloučených lokalitách a jsou v produktivním věku, jsou ve většině případů nezaměstnaní a to většinou dlouhodobě. Dle autora starší obyvatelé těchto lokalit přestali často pracovat v 90. letech dvacátého století a mladší ani nikdy nezačali. Autor dále uvádí, že většina obyvatel vyloučených lokalit má pravidelný a stálý příjem z dávek státní sociální podpory, pomoci či sociální péče.

Čada (2015) uvádí několik demotivujících faktorů, proč lidé ze sociálně vyloučených lokalit nechtějí pracovat. Mezi tyto faktory patří: odmítání ze strany zaměstnavatelů, které se opakuje, obyvatelé těchto lokalit očekávají, že jim bude nabídnut vyšší příjem (tvrdí, že za takové peníze se jim nevyplácí do zaměstnání dojíždět). Dalším faktorem je, že často mají dostupnější nelegální zaměstnání a k tomu ještě pobírají dávky z úřadů a posledním faktorem je vysoká míra zadluženosti (o vydělané peníze by z velké části přišli kvůli exekucím).

Dle mého výzkumu je 38 % obyvatel těchto lokalit v exekuci. Moravec (2006) ve své knize dále uvádí, že zadlužení nemají motivaci získat si a udržet zaměstnání, protože o své peníze kvůli exekucím přijdou. Je časté, že klienti, kteří pobírají dávky hmotné nouze, pracují, ale příjmy, které si prací vydělají, nepřiznávají, aby nepřišli o příjmy z dávek.

Myslím si, že je možné, že někteří obyvatelé těchto lokalit se k exekucím vůbec nepřiznali a je zřejmé, že některé rodiny mají více než jednu exekuci. Jak jsem již výše

popisovala nezaměstnanost a vzdělanost může mít vliv na některé sociálně patologické jevy ve vyloučených lokalitách. Dle výzkumu, který proběhl na základě dotazníkového šetření, má nezaměstnanost a vzdělanost vliv na výskyt exekucí v těchto lokalitách.

Korecká (2017) uvádí, že se zadlužení sociálně slabých zvyšuje, tím pádem se zvyšuje i počet nařízených exekucí a podíl obyvatel Slaného v exekuci je o 2,6 % více, než je celorepublikový průměr. Problémem je, že se ve městě nenachází žádná dluhová poradna. Čada (2015) uvádí, že dle provedeného výzkumu skoro 50 % lidí ve vyloučených lokalitách v České republice má dluhy, velká část těchto obyvatel ani neví jaké dluhy má a tyto obyvatelé často své dluhy ani nesplácí.

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že muži více než ženy užívají alkohol a jiné návykové látky, kromě toho také jednoznačně více inklinují ke hraní hazardních her a k navštěvování heren, které se často nacházejí v blízkosti sociálně vyloučených lokalit.

Nepřekvapily mě výsledky dotazníkového šetření, kde přesně 30 % respondentů do dotazníku uvedlo, že má zkušenosti s marihuanou, 12 % dotazovaných uvedlo, že má zkušenost s jinou drogou než s marihuanou (4 % pervitin, 2 % toluen, 6 % má zkušenost s drogou, která není v dotazníku uvedena).

Jak je výše uvedeno, velké procento respondentů přiznalo zkušenost s marihuanou, přesně 32 respondentů ze 105, se přiznalo, že zkusili marihuanu. Myslím, že toto číslo není natolik překvapující, jelikož marihuana je celkem snadno dostupná, oproti jiným drogám a je považována za takzvaně měkkou drogu. Marihuaně se také říká vstupní nebo startovací droga, avšak neznamená, že všichni uživatelé marihuany začnou užívat tvrdší drogy.

Dle Štefunkové (2011) se často stává, že uživatelé drog páchají ve větší míře i trestnou činností, přesto vztah mezi uživateli alkoholu, či drog a trestnou činností není tak jednoduchý. Existuje několik teorií, které popisují komplikovaný vztah mezi užíváním návykových látek a kriminalitou.

Potvrdilo se, že nejvíce užívanou drogou je marihuana a to nejen ve vyloučených lokalitách. Z dotazníků dále vyplývá, že uživatelé marihuany jsou ve většině případů i uživatelé nikotinu. Nejmladším respondentům bylo mezi 15 – 18 lety a všichni v dotazníku odpověděli, že kouří cigarety, přesto že je v České republice povolen prodej

tabákových výrobků osobám starším osmnácti let. Dotazníkové šetření bylo prováděno jen s osobami staršími patnácti let, přesto je známé, že cigarety kouří i osoby mladší, což je velice alarmující. Marihuana je sice nelegální, ale přesto si jí dost lidí, či dokonce děti dokáže sehnat.

Dle Čady (2015) je vícegenerační užívání návykových látek v sociálně vyloučených lokalitách častým jevem, který se v rodinách vyskytuje. Prostřednictvím rodičů se drogy často dostanou k jejich dětem. Tyto děti začínají často již mezi devátým a třináctým rokem experimentovat s cigaretami, alkoholem a dokonce i marihuanou. Užívání návykových látek je více rozšířené mezi mladými lidmi, ty starší spíše užívají alkohol.

V sociálně vyloučených lokalitách je dle mého názoru ještě snazší sehnat návykové látky a to jak pro dospělé, tak pro nezletilé děti. Tyto místa, kde jsou drogy snadno k mání, by se měla více kontrolovat, je to otázka o které by se měla vést diskuze.

Jak bylo výše popisováno, užívání návykových látek i alkoholu může mít souvislost i s trestnou činností. Respondentům jsem v dotazníkovém šetření položila otázku, zda mají nějaký záznam v rejstříku trestů, 16 % dotazovaných uvedlo, že mají nějaký záznam. Jak jsem již výše popisovala nezaměstnanost a vzdělanost může mít vliv na některé sociálně patologické jevy ve vyloučených lokalitách. Dle výzkumu, který proběhl na základě dotazníkového šetření, nemá nezaměstnanost ani vzdělanost vliv na záznam v rejstříku trestů.

Na otázku, zda se respondenti setkávají ve svém okolí s kriminálním jednáním, odpověděla více jak polovina respondentů kladně. Většina autorů ve své publikaci uvádí, že obyvatelé sociálně vyloučených lokalit páchají nejčastěji kriminalitu majetkovou.

Křištof (2006) podobně jako další autoři uvádí, že materiály, které se zabývají romskou kriminalitou, jsou ve většině případů o majetkové kriminalitě. U Romů se často na majetkové prosperitě podílí celá rodina, v této komunitě je trestný čin a následně výkon trestu považován za něco, čím může jedinec v této komunitě získat lepší místo v hierarchii.

Romové nevnímají okrádání majority jako morálně špatné. Romská kriminalita je často namířena proti majority, je však možné, že trestné činy v rámci komunity nemusí být vždy nahlášeny, jelikož vazby v komunitě mohou být často pevné. Kriminalita Romů je

několikanásobně větší než u majority a stále častěji tuto kriminální činnost páchají mladší obyvatelé sociálně vyloučených lokalit. Naopak v majoritní společnosti je pachatel, který trestný čin spáchal negativně stigmatizován.

6 Závěr

Tato práce byla zaměřena na sociálně patologické jevy, které se vyskytují ve vyloučených lokalitách. Výzkumná část bakalářské práce se zaměřila na konkrétní oblast, kterou bylo město Slaný a jeho okolí. Výzkumné otázky byly stanoveny s ohledem na stanovený cíl:

Vo1: Jaký má vliv nezaměstnanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit na výskyt sociálně patologických jevů?

Vo2: Jaký má vliv vzdělanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit na výskyt sociálně patologických jevů?

Pomocí dotazníkového šetření, které bylo zpracováno v rámci kvantitativního výzkumu, byly zmapovány sociálně patologické jevy vyskytující se ve vyloučených lokalitách ve Slaném a okolí. Data, která byla pomocí dotazníkového šetření od respondentů sesbírána, byla vyhodnocena a zpracována do tabulek a grafů. Díky tomuto výzkumu se potvrdilo několik předpokladů, které byly zkoumány. Bylo zjištěno, že nezaměstnanost a vzdělanost obyvatel má vliv na výskyt některých sociálně patologických jevů. Některé hypotézy byly potvrzeny, jiné zase vyvráceny.

Nezaměstnanost ve výše popisovaných lokalitách má dle chí-kvadrát testu vliv na užívání alkoholu, kouření cigaret, užívání drog a výskyt exekucí v těchto lokalitách. Vzdělanost ve výše popisovaných lokalitách má dle t-testu vliv na užívání alkoholu, kouření cigaret, užívání drog a výskyt exekucí v těchto lokalitách. Naopak nezaměstnanost ani vzdělanost dle výše uvedených statistických testů, které byly při zkoumání hypotéz použity, nemá vliv na hraní hazardních her a záznam v rejstříku trestů obyvatel těchto lokalit.

Z dotazníkového šetření bylo dále zjištěno, že ve vyloučených lokalitách se nacházejí obyvatelé všech věkových kategorií, respondenti uváděli nejčastěji dosažené základní vzdělání nebo nedokončené základní vzdělání.

Výsledky výzkumu této bakalářské práce mohou být využity sociálními pracovníky na úřadu práce, na městském úřadě a v neziskových organizacích, které ve Slaném a okolí

pomáhají lidem z vyloučených lokalit. Dále mohou sloužit jako zdroj informací pro širokou veřejnost a také pro studenty, kteří se zabývají stejnou problematikou.

7 Zdroje

1. CARPENTIER, CH., 2007. *Drugs and crime – a complex relationship* [online]. Lisabon: European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction [cit. 2018-12-16]. ISSN: 1681 – 5157. Dostupné z: www.emcdda.europa.eu/attachements.cfm/att_44774_EN_Dif16EN.pdf
2. ČADA, K. et al., 2015. *Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR* [online]. Praha, 96 s. [cit. 2018-11-05]. Dostupné z:
3. www.gac.cz/userfiles/File/nase_prace_vystupy/Analiza_socialne_vyloucenych_lokalit_GAC.pdf
4. DRBOHLAVOVÁ, B. et al., 2015. Socioekonomické souvislosti hazardního hraní. *Adiktologie*. 15(4), 377-386. ISSN 1213-3841.
5. DRBOHLAVOVÁ, B. et al., 2017. *2015 Drug Situation in the Czech Republic* [online]. Praha: Office of the Government of the Czech Republic. 16 p. [cit. 2019-1-1]. ISSN 2336 – 8241. Dostupné z: www.drogy-info.cz/data/obj_files/32231/752/Z_2016_EN_web.pdf
6. DVOŘÁKOVÁ, T., 2015. *Situační analýza města Slaného ve středočeském kraji* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky. 83 s. [cit. 2018-11-05]. Dostupné z: webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:se0BBWeB5jcJ:www.socialnizaclenovani.cz/dokumenty/dokumenty-pro-lokalitu-slany/situačni-analyza-mesta-slany-dvorakova-t-td-kontext-2015/download+&cd=2&hl=cs&ct=clnk&gl=cz
7. FISCHER, S., ŠKODA, J., 2014. *Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. 2. vydání. Praha: Grada. 231 s. ISBN 978-80-247-5046-0.
8. FISCHER, S., ŠKODA, J., 2009. *Sociální patologie: analýza příčin a možnosti ovlivňování závažných sociálně patologických jevů*. Praha: Grada. 224 s. ISBN: 978-80-247-2781-3.
9. FRÝBERT, J., ACKRMANNOVÁ, M., 2015. Preference jednotlivých ovoidů mezi klienty spolku Ulice – Agentura sociální práce. *Adiktologie*. 15(3), 242-251. ISSN 1213-3841.
10. HAJNÝ, M., 2008. Psychologické, vývojové a rodinné faktory vzniku a udržování závislosti. In: KALINA, K. et al., *Základy klinické adiktologie*. Praha: Grada, s. 41-51. ISBN 978-80-247-1411-0.

11. HŮLOVÁ, K., STEINER, J., Romové na trhu práce. In: HIRT, T., JAKOUBEK, M. (eds). „Romové“ v osidlech sociálního vyloučení. Plzeň: Aleš Čeněk, s. 91-135. ISBN 80-86898-76-8.
12. KELLER, J., 2014. *Exklusion as a Social Problem and a Methodological Issue* [online]. Ostrava: University of Ostrava. 59 p. [cit. 2018-12-29]. ISBN 978-80-7467-553-2. Dostupné z:
webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:mUNqYh5cmT4J:projekty.osu.cz/vedtym/dok/publikace/keller_exkluze.pdf+&cd=15&hl=cs&ct=clnk&gl=cz
13. KOTÝNKOVÁ, M., 2007. *Sociální ochrana chudých v České republice*. Praha: Oeconomica. 132 s. ISBN 978-80-245-1302-7.
14. KORECKÁ, Z., 2017. *Situační analýza Slaný* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky. 37 s. [cit. 2018-11-05]. Dostupné z:
webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:dk2t_wi-B6wJ:www.socialni-zaclenovani.cz/dokumenty/situacni-exitove-analyzy/situacni-analyza-mesta-slany-2017/download+&cd=2&hl=cs&ct=clnk&gl=cz
15. KORECKÁ, Z., SLÁDEK, J., 2018. *Tematický výzkum bydlení ve Slaném – Analýza stavu sociálně vyloučených lokalit a návrhy možných řešení* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky. 30 s. [cit. 2019-01-22]. Dostupné z:
webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:cTaZyM-2udkJ:www.socialni-zaclenovani.cz/dokumenty/dokumenty-pro-lokalitu-slany/tematicky-vyzkum-bydleni-ve-slanem-2018/download+&cd=1&hl=cs&ct=clnk&gl=cz
16. KRAUS, B., et al., 2007. *Sociální patologie*. Hradec Králové: Gaudeamus. 325 s. ISBN 978-80-7041-896-3.
17. KREBS, V. et al., 2007. Chudoba a sociální vyloučení. In: *Sociální politika*. 4. vydání. Praha: ASPI, a. s., s. 104 -126. ISBN 978-80-7357-276-1.
18. KRIŠTOF, R., 2006. Způsoby obživy romských populací související s trestnou činností. In: HIRT, T., JAKOUBEK, M. (eds). *Romové v osidlech sociálního vyloučení*. Plzeň: Aleš Čeněk, s. 156-164. ISBN 80-86898-76-8.
19. MAIEROVÁ, E., 2012. Patologické hráčství na herních automatech v České republice. *Adiktologie*. 12(4), 334–343. ISSN 1213-3841.
20. MAREŠ, P., 2006. *Faktory sociálního vyloučení*. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí. 41 s. ISBN 80-87007-15-8.

21. MORAVEC, Š., 2006. Nástin problému sociálního vyloučení romských populací. In: HIRT, T., JAKOUBEK, M. (eds). „Romové“ v osidlech sociálního vyloučení. Plzeň: Aleš Čeněk, s. 11-69. ISBN 80-86898-76-8.
22. MPSV ed., 2014a. *Social Inclusion Strategy*. Praha: Ministry of Labour and Social Affairs. 88 p. ISBN 978-80-7421-081-5.
23. MPSV ed., 2014b. *The Concept of Preventing and Tackling Homelessness Issues in the Czech Republic until 2020*. Praha: Ministry of Labour and Social Affairs. 73 p. ISBN 978-80-7421-082-2.
24. MRAVČÍK, V. et al., 2014. *Hazardní hraní v České republice a jeho dopady*. Praha: Úřad vlády České republiky. 243 s. ISBN 978-80-7440-111-4.
25. MUNKOVÁ, G., 2013. *Sociální deviace*. Plzeň: Aleš Čeněk. 168 s. ISBN 978-80-7380-398-8.
26. NEPUSTIL, P., 2012. Skupiny migrantů a etnických menšin. In: NEČAS, V. (eds). *Užívání drog ve skupinách s obtížným přístupem k drogovým službám*. Praha: Úřad vlády České republiky, s. 17-30. ISBN 978-80-7440-072-8.
27. NEŠPOR, K., 2013. *Návykové chování a závislosti*. 4. vydání. Praha: Portál. 173 s. ISBN 978-80-7367-908-8.
28. NOVÁK, P. et al., 2009. Mediální obraz konopných drog v souvislosti s kriminální činností. *Adiktologie*. 9(4), 196-203. ISBN 1213-3841.
29. RŮŽIČKA, M., TOUŠEK, L., 2014. Sociální exkluze: její prostorové formy a měnící se podoby. In: ŠUBRT, J. et al, *Soudobá sociologie VI*. Praha: Univerzita Karlova, s. 117-141. ISBN 978-80-246-2558-4.
30. SEKOT, A., 2010. *Úvod do sociální patologie*. Brno: Masarykova univerzita. 193 s. ISBN 978-80-210-5261-1.
31. SOCHŮREK, J., 2009. *Úvod do sociální patologie*. Liberec: Technická univerzita v Liberci. 186 s. ISBN 978-80-7372-448-1.
32. ŠTEFUNKOVÁ, M., 2011. Drogové kriminalita – jaký je mezi nimi vztah? *Adiktologie*. 11(3), 156-154. ISSN 1213-3841.
33. ŠTEFUNKOVÁ, M., 2012. Alkohol, násilí a kriminalita z kriminologické perspektivy. *Adiktologie*. 12(2), 128-136. ISSN 1213-3841.
34. ŠTASTNÁ, L. et al., 2010. Užívání drog v národnostních menšinách v ČR. *Adiktologie*. 10(1), 36–44. ISSN 1213-3841.

35. TRLIFAJOVÁ, L., HURRLE, J., 2017. *Sociální vyloučení a bydlení na venkově* [online]. Praha: Centrum pro společenské otázky. 23 s. [cit. 2019 – 01 – 22]. Dostupné z:
[webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:Mp_xRPWjytsJ:https://www.olkray.cz/download.html%3Fid%3D48943+%&cd=18&hl=cs&ct=clnk&gl=cz](https://www.olkray.cz/download.html%3Fid%3D48943+%&cd=18&hl=cs&ct=clnk&gl=cz)
36. URBAN, L., DUBSKÝ, J., BAJURA, J., 2012. *Sociální deviace*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk. 231 s. ISBN 978-80-7380-397-1.
37. VÁGNEROVÁ, M., et al., 2013. *Bezdomovectví jako alternativní existence mladých lidí*. Praha: Karolinum. 339 s. ISBN 978-80-246-2209-5.
38. VÁGNEROVÁ, M., 2014. Problémy spojené se zneužíváním psychoaktivních látek. In: *Současná psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál, s. 495-523. ISBN 978-80-262-0696-5.

8 Přílohy

Příloha číslo 1

Dotazník:

Tento dotazník obsahuje jednoduché otázky, které se týkají Vašeho života. Dotazník bude vyhodnocen a použit pro výzkum v bakalářské práci. Budu ráda pokud mi všechny níže uvedené otázky zodpovíte, aby se co nejvíce blížily pravdě. Děkuji Vám za vyplnění tohoto dotazníku, informace, které mi sdělíte, jsou anonymní.

1) Jaký je Váš zdroj příjmů?

- a. Zaměstnání
- b. Ještě studuji a nemám žádný příjem
- c. Důchod
- d. Dávky hmotné nouze
- e. Podpora v nezaměstnanosti
- f. Jiný příjem

2) Jak dlouho jste nezaměstnaný?

- a. Méně než 1 rok
- b. 1-5 let
- c. Více než 5 let
- d. Ani jedna z výše uvedených odpovědí (například: mám zaměstnání nebo studuji, pobírám důchod)

3) Prostřednictvím koho hledáte zaměstnání?

- a. Úřad práce
- b. Agentura práce
- c. Sám
- d. Přátel, rodiny
- e. Jiným způsobem
- f. Nehledám zaměstnání

4) Navštěvujete herny?

- a. Ano
- b. Občas
- c. Zkusil(a) jsem si někdy v životě zahrát
- d. Ne

5) Jak často hrajete hazardní hry?

- a. Denně
- b. Několikrát za týden
- c. Několikrát za měsíc
- d. Několikrát do roka
- e. Vůbec ne

6) Jaký druh her Vás nejvíce baví?

- a. Hazardní hry
- b. Počítačové hry
- c. Karetní hry
- d. Losy
- e. Nehraji žádné hry

7) Kolik měsíčně utratíte za hazardní hry?

- a. 0-500,-Kč
- b. 501-1 000,-Kč
- c. 1 001 – 2 500,-Kč
- d. Více než 2 500,- Kč

8) Pijete alkohol?

- a. Ano, pravidelně (minimálně 1x týdně)
- b. Občas
- c. Vůbec ne

9) Kolik cigaret denně vykouříte?

- a. Více než 20 cigaret
- b. 10 – 20 cigaret

- c. Méně než 10
- d. Vůbec nekouřím

10) Jakou drogu jste užil(a) mimo alkoholu a cigaret?

- a. Marihuanu
- b. Pervitin
- c. Toluén
- d. Jinou drogu
- e. Neužil(a) jsem žádnou jinou drogu

11) Setkáváte se ve svém okolí s kriminálním jednáním?

- a. Ano (není to jen občasný jev)
- b. Občas
- c. Ne

12) Máte čistý trestní rejstřík?

- a. Ano
- b. Ne

13) Komplikuje Vám to sehnat zaměstnání?

- a. Ano
- b. Ne

14) Byl(a) jste někdy okraden(a), napaden(a)?

- a. Ano
- b. Ne

15) Jste Vy nebo někdo z Vaší rodiny v exekuci?

- a. Ano
- b. Ne

16) Setkal(a) jste se v bezprostřední blízkosti svého obydlí s prostitutí?

- a. Ano
- b. ne

17) Jaké máte nejvyšší dosažené vzdělání?

- a. Nedokončené základní
- b. Základní
- c. Středoškolské vzdělání s výučním listem
- d. Středoškolské vzdělání s maturitní zkouškou
- e. Vyšší odborné vzdělání
- f. Vysokoškolské vzdělání

18) Kolik je Vám let?

- a. 15-18
- b. 19-30
- c. 31-60
- d. 60+

19) Jste?

- a. Muž
- b. Žena